

Waar macht ontspoot, moet de burger spreken

Pleidooi van Maurice de Hond in de rechtszaak
wegens smaad jegens 'de klusjesman' en zijn
vriendin i.v.m. de Deventer moordzaak (november 2007)

**“Recht zonder macht is krachteloos; macht zonder recht is tiranniek.
Recht zonder macht wordt weersproken; macht zonder recht wordt aangeklaagd.
Men moet dus macht met recht verenigen en daarom maken dat
hetgeen rechtvaardig is, machtig is, of hetgeen machtig is, rechtvaardig is.”**

Blaise Pascal (1623-1662)

1. Falende macht

Begin 1898 publiceerde de Franse krant *L'Aurore* op haar voorpagina *J'Accuse*. Daarin richtte Emile Zola zich tot de Franse President met het verzoek in te grijpen bij een ernstige gerechtelijke dwaling. De Franse kapitein Dreyfus was in 1894 door een geheim militair hof veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf op het Duivelseiland wegens spionage voor de Duitsers. In zijn artikel noemde Zola de man die volgens hem de echte dader was. Hij beschreef daarin ook hoe de opsporingsambtenaren hadden gefaald en volstrekt geen scrupules hadden getoond om Dreyfus veroordeeld te krijgen.

Zes maanden later werd Zola wegens het schrijven van dit artikel tot één jaar gevangenisstraf veroordeeld en hij vluchtte naar Engeland. Eén jaar later was duidelijk hoezeer Zola gelijk had gehad en hij kon naar Frankrijk terugkeren.

Inmiddels heb ik veel gelezen over de gebeurtenissen uit die tijd¹ en het is frappant hoeveel overeenkomsten er zijn met de Deventer moordzaak. De aanklager haalde alles uit de kast om Dreyfus veroordeeld te krijgen, ondanks het feit dat een andere persoon veel meer in aanmerking kwam. De rechters lieten zich blijkbaar toch door het bewijs overtuigen. Later is door betrokkenen erkend dat er bewijsmateriaal tegen Dreyfus gefabriceerd was.

Zola legde met zijn artikel de vinger op de zere plek, maar de rechters reageerden in 1898 als door een wesp gestoken en in plaats van te kijken naar de overtuigende inhoud van *J'Accuse*, veroordeelden ze Zola. Onder het mom dat met deze veroordeling van Zola de rechtsstaat zou worden gehandhaafd, ging het de rechters er vermoedelijk eerder om, de kritiek op hen tot zwijgen te brengen.

Maar als we nu terugkijken op deze periode, wie heeft dan werkelijk het recht gediend?

Het Franse equivalent van ons Openbaar Ministerie?

De rechters die Dreyfus veroordeelden?

De rechters die Zola veroordeelden.

Of Zola zelf?

Ik ben voetbalscheidsrechter. En ik kijk vaak naar wedstrijden, zowel op hoog als op laag niveau, en ben dan geïnteresseerd in het functioneren van de scheidsrechter. Bij onervaren en onzekere scheidsrechters zie je regelmatig dat ze de grofste overtredingen tussen spelers niet bestraffen met een gele of rode kaart. Maar zodra een speler wat tegen die scheidsrechter zegt, trekt hij een gele kaart. Dit zijn scheidsrechters die het erger vinden als het erop lijkt dat hun eigen positie wordt aangetast, dan dat een speler uit de wedstrijd wordt geschopt.

Dat lijkt op wat de rechters in 1898 gedaan hebben toen ze Zola veroordeelden. Het was kennelijk veel minder erg dat iemand op onterechte of op zijn minst dubieuze gronden tot levenslang was veroordeeld en een dader nog vrij rondliep, dan dat een burger via een (toentertijd) modern medium het aandurfde om aanklagers en rechters in het openbaar te bekritisieren en op basis van het beschikbare bewijsmateriaal aan te geven wie de echte dader was.

===

In de afgelopen twintig jaar is de macht van het OM binnen ons rechtsstelsel behoorlijk vergroot. Inmiddels mag de Officier van Justitie zelfs al in bepaalde gevallen straffen opleggen. Deze machtspositie stelt hoge eisen aan zowel de kwaliteit van het werk van OM, recherche en het NFI als aan hun integriteit. Waar die

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Dreyfus_Affair

machtspositie van het OM ontegenzeggelijk de positie van de andere, bij de rechtspleging betrokken partijen beïnvloedt, te weten de verdachte (verdediging) en de rechter, is het van des te groter belang dat het OM als onderdeel van de rechterlijke macht aan onpartijdige en objectieve waarheidsvinding doet. En wel in die zin, dat het onderzoek zowel gericht is op de mogelijke schuld van een verdachte als op zijn mogelijke onschuld. Dat het onderzoek van het NFI compleet controleerbaar is via het verstrekken van alle basisinformatie. Dat alternatieve scenario's goed worden onderzocht en dat het OM óók informatie die de verdachte zou kunnen *ontlasten* aan de rechter verstrekt.

Het lezen van het rapport van de Commissie Posthumus in september 2005 en onlangs dat van de Commissie Grimbergen (Lucia de B.) heeft mij niet het gevoel gegeven, dat dit bij het OM op dit moment in goede handen is. En als dan de rechters ook nog eens onvoldoende kritisch zijn op het werk van het OM, NFI en de politie, dan slaat de balans om in het nadeel van de verdachte. Zo wordt in feite de bijl gezet aan de wortels van het systeem van de rechtsstaat.

Tot mijn grote ontsteltenis heb ik bij de Deventer moordzaak moeten vaststellen dat ongeveer alles wat ik las in het rapport van de Commissie Posthumus, ook in de Deventer moordzaak is voorgekomen en dan nog in het kwadraat.

**En het is niet dankzij de rechters of de Hoge Raad dat Kees B. werd vrijgelaten.
Ook niet aan Peter R. de Vries met zijn programma's, of professor Van Koppen met zijn boek.
Nee, het was uitsluitend te danken aan de spontane bekentenis van Wik H.**

Grondige bestudering van het rapport van de Commissie Posthumus geeft een uiterst droevig beeld van de kwaliteit en de integriteit van betrokkenen bij politie, OM en NFI. Tegelijkertijd kunnen we ook vaststellen dat alle betrokken rechters in Rotterdam, Den Haag of bij de Hoge Raad, meegegaan zijn in het hersenspinsel van het OM.

Gelet op het voorgaande valt met reden te vrezen dat achter zaken als de Schiedammer parkmoord en de Deventer moordzaak beduidend meer ongerechtigheden schuilgaan.²

Bedenk wat we inmiddels met z'n allen onomstotelijk weten over de eerste veroordeling van Ernest Louwes in 2000 in Arnhem:

Hij is veroordeeld omdat hij via een geurproef door politieambtenaren die een vervalst proces-verbaal hadden opgemaakt, werd gekoppeld aan een mes, dat absoluut het moordwapen niet is geweest³.

Alleen al deze veroordeling van Ernest Louwes uit 2000 zou, bij zowel het OM als de zittende magistratuur, het schaamrood naar de kaken hebben moeten laten stijgen en hen hebben moeten nopen om via een intensief onderzoek uit te zoeken waarom het zo ernstig mis kon gaan.

===

Maar dezelfde functionarissen gingen eind 2003 schaamteloos voort met iets wat noch objectieve, noch eerlijke waarheidsvinding kan heten, en wederom werden ze niet door de rechters gecorrigeerd. Met behulp van een vervalst proces-verbaal over de 'chain of custody' (Productie P1) en een deskundige van

² Professor Derksen, die een boek heeft geschreven over de zaak tegen Lucia de B., beschrijft de zeven 'mega-manco's' van het OM. Feitelijk laat hij daarmee precies datgene zien wat we al eerder tegenkwamen bij de Schiedammer parkmoord.: onwaarheid spreken, informatie achterhouden, misleiding, gesjacher met deskundigen en verklaringen, geslotenheid voor kritiek, majeure argumentatiefouten, het onderbuikgevoel om de waarheid te zien. Stuk voor stuk ook van toepassing op de Deventer moordzaak! (<http://www.luciadeb.nl/MegaMancosOmzaakLuciadeB.pdf>).

³ Daarbij moet nog aangetekend worden dat het vervalsen van het proces-verbaal door de politieambtenaren gebeurde om te maskeren hoe de geurproef werd uitgevoerd. Dat gebeurde op een manier die de kans aanmerkelijk vergrootte dat de speurhond het voorwerp aan de verdachte zou koppelen. Deze methode bleek maar liefst negen jaar lang onbelemmerd bij meer dan 2000 zaken gebruikelijk te zijn geweest. Eind november staan de zeven verantwoordelijke hondenbegeleiders voor de rechter.

het NFI die zowel in zijn rapport als in zijn toelichting bij het Hof laat zien dat hij niet weet wat onafhankelijk wetenschapper betekent (Productie P2), werd Louwes voor de tweede keer onterecht veroordeeld.

Als aan de ene kant het OM steeds meer macht krijgt en een spin in het web van de strafrechtspleging is geworden, maar aan de andere kant grote vraagtekens gesteld kunnen worden bij de kwaliteit en integriteit van dit apparaat, dan ligt hier een grote risicofactor voor het functioneren van de rechtsstaat, als we al van een rechtsstaat mogen spreken. Zowel in Schiedam, als bij Lucia de B. als bij de Deventer moordzaak dook het OM een tunnel in, die langer, donkerder en benauwender is dan de tunnel onder het Kanaal.

Maar als burgers daartegen in opstand komen en vanuit een toch al zwakke positie aandacht willen vestigen op deze misstanden, dan is er vaak sprake van een Pavlovreactie. Er wordt niet op de argumenten ingegaan, de ernst van de beschuldigingen wordt gebagatelliseerd en men beroept zich op strakke formele regels om niet op de inhoud te hoeven ingaan. En rechters doen daar aan mee.⁴

===

Daarom hoop ik dat u als rechters niet hetzelfde gaat doen als uw collega's in 1898 in het Frankrijk van Zola. Want dan ben ik als verdachte volledig kansloos. Dan worden mijn argumenten genegeerd, omdat u niet kan of wil geloven dat recherche, OM en NFI zulk slecht werk afleveren en dat daar sommigen rondlopen die geen scrupules kennen.

Of vindt u misschien dat als een rechter een vonnis heeft uitgesproken, dit per definitie de waarheid is, wat iemand anders dan ook aandraagt?

- Lucia de B. moet immers wel een seriemoordenaar zijn, want de rechters hebben dat gezegd. Maar hoe kan het dan dat er in de drie jaar dat zij op de afdeling werkte, minder patiënten dood gingen dan in de drie jaar ervoor?
En weten al die hoogleraren statistiek, die de afgelopen week een petitie hebben ondertekend over deze zaak, minder van kansberekening dan het OM dan de rechters?
- Kees B. was toch de moordenaar? Want dat hebben de rechters in Rotterdam en Den Haag uitgesproken.
- En Ernest Louwes is de moordenaar van weduwe Wittenberg, want dat hebben uw collega's in Den Bosch in hun arrest uitgesproken. En als Louwes de moordenaar van de weduwe Wittenberg is, dan kan Michael de Jong het natuurlijk niet zijn!

Uw beslissing om mijn verzoek tot het horen van getuigen af te wijzen vind ik uiterst teleurstellend, een beperking van de mogelijkheid me te verdedigen en doet me afvragen of u niet al uw beslissing heeft genomen, wat ik ook verder als verdediging aanvoer.

Juist omdat een verdachte in Nederland al op zo'n achterstand staat ten opzichte van het OM, zou je hopen dat de rechters de verdachte wat ruimte geven om de verdediging te voeren die hij wil voeren. Zoals het horen van een aantal getuigen, dat in het belang van de verdediging een ander licht op de zaak kunnen werpen. Misschien hoort u dan zelfs iets wat u van tevoren niet voor mogelijk had gehouden! En artikel 6 van het EVRM geeft de verdachte duidelijk meer ruimte dan u mij in deze strafzaak geeft.

⁴ Zo stelde rechter van Dissel (de PR-man van de Raad voor de Rechtspraak) op 18 februari 2006 in een interview in De Volkskrant, dat ik door mijn optreden dreigde "van Nederland een wildwest samenleving te maken" (zie Productie P3). Een nogal krasse uitspraak van iemand die zelf als rechter-commissaris was opgetreden bij de Schiedammer parkmoord. Ik heb daar toen op gereageerd door te stellen dat juist het gênante optreden van het OM, dat niet door rechters wordt gecorrigeerd, verantwoordelijk was voor het feit dat we afglijden naar het niveau van een bananenrepubliek (zie Productie P4).

Ook uit het dossier van de Deventer moordzaak is duidelijk op de maken dat rechters er blindelings van uit gaan dat het OM aan eerlijke en objectieve waarheidsvinding doet, het NFI objectieve en onafhankelijke rapporten maakt en politieambtenaren alleen opschrijven wat er werkelijk gebeurd is. En als een verdachte, bij sterke aanwijzingen van misstanden, probeert via een getuigenverklaring onder ede aan te tonen dat politie en justitie het met de waarheid niet zo nauw nemen, dan volgt de rechter meestal het OM en weigert de getuige of legt diens verklaring als onbetrouwbaar terzijde.

Equality of arms? Op vele manieren een mythe in Nederland.

===

Wat rechters zich blijkbaar ook niet realiseren is dat burgers (verdachten of niet) als ze dergelijke misstanden bij recherche, OM of NFI vaststellen, zij in Nederland in een vrijwel onmogelijke positie terechtkomen.

Weet u hoe het dan gaat, als burgers eenmaal tegen deze en andere justitiële misstanden opkomen? Weet u bij wie die klachten of aangiften terechtkomen?

Precies: bij de hoofdofficier van Justitie die eindverantwoordelijk is voor de desbetreffende fouten of vervalsingen.

En wat gebeurt er vervolgens mee? Men krijgt óf geen antwoord, óf men wordt van het kastje naar de muur gestuurd, óf de klacht wordt afgewezen omdat de rechter niet op de stoel van het OM wil gaan zitten.

Burgers worden door het OM compleet monddood gemaakt en de architectuur van ons rechtssysteem maakt dat ook goed mogelijk.⁵

Het oriënterend vooronderzoek dat het OM heeft gehouden in het kader van de Deventer moordzaak is ook zo'n voorbeeld.

Niets van een onafhankelijk onderzoek naar wat er kan zijn misgegaan in deze zaak. Maar duidelijk een poging van het OM om het deksel weer terug te krijgen op de doos van Pandora.

Het eindrapport werd geheimgehouden; er werd slechts een samenvattend persbericht over uitgebracht. Nu inmiddels toch de tekst van het rapport en met name ook de bijlagen aan mij bekend zijn geworden, kan onomstotelijk worden vastgesteld dat het OM in zijn persbericht op meerdere punten heeft gelogen (zelf noemt het OM dat 'redactionele vrijheid'). Ook is nu zonneklaar dat diverse onderzoeken van het NFI in het kader van dit vooronderzoek, een doorzichtige poging zijn geweest om het OM te ondersteunen.

Helaas valt hieraan binnen de reguliere justitiële kanalen niets te doen. Het oriënterend vooronderzoek heeft geen enkele wettelijke status, er is geen rechter-commissaris bij te pas gekomen en het OM heeft persberichten doen uitkomen waarin het aangeeft dat men hierdoor nog meer overtuigd is van het feit dat Louwes de dader is, terwijl er in de bijlagen zelfs meerdere bevindingen zijn, die Louwes juist ontlasten.

Via het persbericht over dit oriënterend vooronderzoek in juni 2006, waarin mijn naam staat vermeld, heeft het OM willen aantonen hoe verkeerd ik zat met de informatie die ik in januari had verstrekt. Het persbericht volgde volledig de indeling van mijn brief die ik eerder naar het OM had gestuurd. Maar men heeft het rapport niet aan mij ter beschikking willen stellen. Vreemd, of toch niet?

⁵ Een goed voorbeeld daarvan is dat onlangs meer dan 70 burgers bij de hoofdofficier van Justitie in Zwolle een aangifte indienden over de schrijfproeven die uitgevoerd zijn in het kader van de Deventer moordzaak. Die aangifte was gericht tegen de hoofdofficier van Justitie in Zwolle en twee leden van het OM van het landelijk parket.

De hoofdofficier van Justitie liet niet eens de schijn bestaan dat hij een dergelijke aangifte serieus en onafhankelijk zou gaan onderzoeken. Enkele uren na de officiële aangifte belegde hij een persbijeenkomst waarbij één vertegenwoordiger van de aangevers aanwezig mocht zijn, onder de voorwaarde dat hij niets zou zeggen. Vervolgens ging de hoofdofficier van Justitie al direct op de inhoudelijke aspecten in, en stelde zich daarbij op als verdediger van het OM, in plaats van als neutrale ontvanger van een aangifte, die van plan is objectief onderzoek te gaan doen.

En als ik dan een maand later alle informatie waarover ik beschik publiceer onder de titel 'Oordeel zelf', zonder dat ik daarin – zoals ook de titel aangeeft – zelf conclusies trek over de schuldvraag, dan wordt dat als smaad aangeduid. Als u 'Oordeel zelf' echt leest, en ik hoop dat u dat doet, zult u begrijpen hoe schaamteloos dit is van het OM. U treft het aan als laatste productie (P38).

Juist in een systeem als in Nederland, waar er geen onafhankelijke instantie is (zoals in Engeland, ingesteld na het debacle van de Birmingham Six, die jarenlang onterecht gevangen hadden gezeten⁶) zou je mogen hopen dat rechters aan burgers, annex verdachten, wat meer ruimte geven om misstanden aan te tonen van de kant van het OM, recherche en/of NFI. Zeker waar de balans tussen de verschillende partijen in het rechtsgeding ontbreekt en het OM meer en meer bevoegdheden van de wetgever kreeg toegewezen, terwijl controle op datzelfde OM (nagenoeg) ontbreekt. Verdediging en rechters varen in feite op het kompas van het OM.

Ik ga hier zo diep op in, omdat het dossier van de Deventer moordzaak, evenals trouwens dat van de Schiedammer parkmoord, vol staat met voorbeelden van dramatisch slecht onderzoek door de recherche en het NFI. Een OM dat het principe van eerlijke en objectieve waarheidsvinding ernstig heeft geschonden, o.a. door een aannemelijk alternatief scenario niet verder te willen onderzoeken. Dat op verschillende momenten aantoonbaar liegt. Dat belangrijke documenten vervalst of van de rechters weghoudt. En dat OM wordt *niet* door rechters teruggefloten.

Integendeel: de drie rechters die Louwes voor het eerst veroordeelden in Arnhem in december 2000, zijn erin geslaagd iemand tot 12 jaar te veroordelen op basis van een mes dat het moordwapen niet was. Een feit dat heel eenvoudig had kunnen worden vastgesteld als het OM gewoon aan haar opdracht tot eerlijke en objectieve waarheidsvinding had voldaan en de rechters logisch hadden nagedacht (Productie P5).

Daar zit nu de essentie van de maatschappelijke commotie die rondom deze zaak en andere geruchtmakende zaken is ontstaan:

Het feit dat de verschillende schakels van de justitiële keten in gebreke blijven en niet op elkaar zijn afgestemd, is meer dan verontrustend. Juist zij, die hiervoor verantwoording dragen, tasten ernstig de rechtsstaat Nederland aan. Niet degenen die deze misstanden openbaar maken.

Waar macht ontspoord moet de burger wel spreken.

Als politie en justitie hun werk goed en integer hadden gedaan, had vrijwel niemand van de moord op de weduwe Wittenberg geweten, noch wie Ernest Louwes is.

Als zij gewoon hun werk goed en integer hadden gedaan, was ik nooit genoodzaakt om in het openbaar mijn overtuiging te geven dat de heer De Jong de moordenaar is van de weduwe Wittenberg.

Als zij gewoon hun werk goed en integer hadden gedaan dan zou ik hier nu niet staan en gewoon nog voor de NOS hebben gewerkt.

De rechtsstaat is geen exclusief bezit van mensen die rechten hebben gestudeerd of werkzaam zijn bij de politie, het OM of de rechterlijke macht. Hij is ook en vooral het bezit van gewone burgers. Burgers die, vooral dankzij internet, veel gemakkelijker dan vroeger informatie kunnen verzamelen en onderzoek doen. En zij werken daarbij intensief samen, waardoor zij stukken produceren die inhoudelijk aantoonbaar beter zijn dan de stukken die door de zogenaamde professionals zijn gemaakt. Zij onderzoeken wél het alternatieve scenario en komen met een grote verscheidenheid aan belastende informatie. Deze burgers behoren serieus te worden genomen, in plaats van genegeerd of met een kluitje in het riet gestuurd.

⁶Criminal Cases Review Commission - <http://www.ccrcc.gov.uk/>

Dit pleidooi, dat ik nu uitspreek, is evenals veel andere rapporten in deze zaak, ontstaan door een samenwerking van burgers. Ik heb deze samenwerkingsvorm gekozen om te laten zien dat we net zoals aan het eind van de 19^e eeuw een paradigma-verschuiving doormaken. De individuele expert of deskundige wordt overvleugeld door een virtuele samenwerking van individuen, die samen tot betere rapporten of analyses komen. Wikipedia is daar een goed voorbeeld van⁷, maar ook websites als Tripadvisor.com⁸.

Dat is een moeilijk te verteren kwestie voor de traditionele experts. Hun positie wordt aangetast en als ze fouten maken in hun rapporten -het Zwartboek NFI staat vol met voorbeelden- wordt dat duidelijk en openlijk aangetoond. En wat doen de instanties dan met zo'n Zwartboek, vol met voorbeelden van blunders van het NFI en het gebrek aan onafhankelijkheid ten opzichte van het OM?

Dan zegt zowel het controlerende orgaan van het NFI (Raad voor Accreditatie) als het NFI zelf dat klagers gerust kunnen zijn, want er is een goed functionerende klachtenprocedure. Van de uitslag van deze klachtenprocedure krijg je echter niets te horen, want die wordt slechts verstrekt aan het OM. En daarmee wordt de zaak weer op slot gegooid!

Wat had de regering ook al weer gezegd bij haar aantreden: 'Samen werken, samen leven'. Oftewel: medeverantwoordelijkheid van de burgers!

En wat heeft Minister Hirsch Ballin gezegd in de Miljoenennota op Prinsjesdag? Dat hij de Advocatenwet wil uitbreiden met kwaliteitseisen die zes kernwaarden zullen omvatten: *onafhankelijkheid, onpartijdigheid, integriteit, betrouwbaarheid, deskundigheid en publieke verantwoordelijkheid*. Misschien dat hij deze belangrijke kernwaarden ook eens van toepassing kan verklaren op het OM?

===

Mijn pleidooi vandaag is ook een voorbeeld van de samenwerking van burgers. Ik wil juist hier en nu laten zien, tot wat burgers met elkaar in staat zijn te doen. Daarom dit pleidooi. Dat dus is opgesteld door een groep burgers en wordt ondersteund door een nog veel grotere groep.

Ik hoop dat u dit pleidooi louter op de inhoud zult beoordelen en niet op wie het uitspreekt of gemaakt heeft. En dat u bereid en in staat bent daarbij uw persoonlijke gevoelens rondom de impliciete aanval die mijn optreden is, op het opereren van collega's van u en op het OM, uit te schakelen. De soms verbeterde toonzetting van mijn woorden zijn een resultante van mijn aard en betrokkenheid en de gevolgen van het falen van vele professionals.

Daarom ook de uitspraak van Blaise Pascal over de relatie tussen macht en recht, die als motto gekozen is van dit pleidooi. Macht dient ook rechtvaardig te zijn.

Dan zal ik nu, na deze uitgebreide inleiding, ingaan op de strafzaak zelf en de vele redenen waarom u mij dient vrij te spreken.

Gaandeweg dat betoog zal ik aantonen hoe noodzakelijk het is geweest, juist in het algemeen belang, de rol van De Jong openlijk te belichten. En ook om de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd aan de kaak te stellen, gezien de stortvloed van bewijs die beschikbaar was en beschikbaar is gekomen. Maar ook door de wijze waarop sinds oktober 1999 het OM consequent heeft geweigerd het alternatieve scenario, dat hij de dader is, serieus te onderzoeken en belastende feiten consequent heeft genegeerd of gebagatelliseerd en dat mij helaas geen andere weg over bleef.

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Dreyfus_Affair http://nl.wikipedia.org/wiki/Deventer_moordzaak

⁸ www.tripadvisor.com

2. De aard van het strafbare feit en het EVMR als maatstaf

Smaad is één van de strafbare feiten die deel uitmaken van de zestiende titel van het tweede boek van het Wetboek van Strafrecht. Een titel die simpelweg 'belediging' heet. Centraal bij deze strafbare feiten staat het 'aanranden van iemands eer of goede naam'. Andere termen die worden gebruikt, zijn 'krenken van iemands eergevoel en verminderen van iemands eer', 'aantasting van de eigen waarde', 'in diskrediet brengen' en 'op krenkende wijze aantasten'. Gelet op het voorgaande zijn er raakvlakken met andere vormen van krenkingdelicten, die in de sfeer van de discriminatie liggen (art. 137 c e.v. Sr), alsmede met het delict 'smalende godslastering'(art. 147 Sr).

Gemeenschappelijk aan al deze delicten is, dat er in meer of mindere mate spanning kan ontstaan tussen de diverse strafbaarstellingen en het recht op vrijheid van meningsuiting, zoals bedoeld in art. 7 GW, art. 10 lid 2 EVRM en art. 19 lid 3 IVBPR. In deze zaak is vooral art. 10 lid 2 EVRM van belang. Ik kom hier nog op terug.

Artikel 261 Sr is een klachtdelict. Krachtens artikel 269 Sr is een klacht voorwaarde voor vervolging. Dat wil zeggen dat een 'gewone' aangifte niet voldoende is. Er dient sprake te zijn van een aangifte met een uitdrukkelijk verzoek tot vervolging. Dat maakt art. 261 Sr niet alleen tot een bijzonder delict, maar – gelet op het eerste lid – ook tot een bijzonder merkwaardig delict. Want daar waar de klager zich keert tegen het feit dat zijn reputatie wordt geschaad door iemand die het kennelijke doel heeft gehad om aan bepaalde feiten 'ruchtbaarheid' te geven, is hij tevens degene, die door vervolging te eisen aan die ruchtbaarheid alleen maar meer voeding geeft. Een openbare terechtzitting, met alle publiciteit van dien, zou toch wel het laatste zijn waarop de klager zit te wachten. Maar in dit geval ligt dat kennelijk anders en verschijnt de advocaat van klagers in het middelpunt van de schijnwerpers door diverse malen op de televisie en in de media zijn grieven te uiten.

Dit alles doet de vraag rijzen of beide klagers psychologisch wel zo erg getroffen zijn als zij pretenderen te zijn en of het niet veeleer in de bedoeling van klagers ligt om mij in mijn speurtocht naar de waarheid het zwijgen op te leggen. Ik verwijs o.a. naar programma's van Netwerk uit de tweede helft van 2006, waarin de advocaat van de klagers poogde mijn reputatie af te branden door o.a. – en dan nog op een uiterst selectieve wijze – voor te lezen uit een mail die ik hem had gestuurd. Een patroon dat hij op diverse momenten consequent heeft uitgedragen, o.a. ook samen met De Jong en Wittermans in een lang radio-interview, een dag na het persbericht van het OM van 13 juni 2006 (Productie P25).

De tekst van art. 261 Sr zegt dat de eer of goede naam 'opzettelijk' moet zijn aangerand en dat de wijze waarop dat plaatsvindt, zodanig moet zijn dat er sprake is van het 'kennelijk doel om daaraan ruchtbaarheid te geven'. Daaruit vloeit voort dat aan een dubbel opzetvereiste moet zijn voldaan. Het opzet om iemands eer of goede naam aan te tasten en het 'kennelijke doel' om de feiten waarvan degene wordt beschuldigd, publiek te maken. **Opmerking verdient dat het kennelijke doel dus niet de eeraanranding moet zijn, maar, gelet op de tekst van de delictomschrijving, het geven van ruchtbaarheid aan de feitelijke beschuldigingen.**

Het derde lid van art. 261 Sr beperkt de reikwijdte van het misdrijf, door van strafbaarheid uit te zonderen degene die heeft gehandeld tot 'noodzakelijke verdediging' en degene die 'te goeder trouw heeft kunnen aannemen dat het te last gelegde waar was en dat het algemeen belang de telastlegging eiste'. Daaruit komt duidelijk naar voren dat de wetgever bij de totstandkoming van de strafbepaling oog had voor de vrijheid van meningsuiting. Zo werd in het parlement gezegd:

*“(Er zijn) vele gevallen waar zedelijke pligt de openbaarheid der waarheid bevordert, waar hoogere belangen straffeloosheid eischen...”*⁹

Bovendien mocht de

*“Vrees voor eene vervolging ter zake van smaad of smaadschrift (...) de vrije beoordeling der publieke zaak niet aan banden leggen, zoo lang de kritiek binnen de perken der goede trouw (blijft).”*¹⁰

Kennelijk zijn er gevallen denkbaar waarin bepaalde belangen prevaleren boven het belang van degene of degenen die zich in hun eer of goede naam gekrenkt voelen. In die gevallen wint de vrijheid van meningsuiting het van het particuliere belang om gevrijwaard te zijn van reputatieschade.

Het belang van de vrijheid van meningsuiting kreeg een krachtige impuls door de inwerkingtreding van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) en meer in het bijzonder door de inwerkingtreding van art. 10¹¹ van dat verdrag, dat aan een ieder vrijheid van meningsuiting garandeert. Meer en meer heeft dat verdrag, dat gelet op het bepaalde in de artikelen 93 en 94 Grondwet vóór de nationale wet gaat, de interpretatie van de beledigingsbepalingen en aanverwante delicten beïnvloed. Het EVRM infiltreert in toenemende mate zowel het nationale formele strafrecht als het nationale materiële strafrecht. Dat nationale recht wordt soms door het EVRM aangevuld, soms zelfs eenvoudig opzij gezet.¹² En zeer belangrijk is, dat de interpretatie van het nationale recht meer en meer doortrokken raakt van de internationale standaard, zoals neergelegd in het EVRM.

De invloed van de Europese rechtspraak komt daarin tot uiting, dat er volop ruimte moet worden gegeven aan de vrijheid van meningsuiting. Naar algemeen wordt aangenomen is die ruimte groter dan die welke de nationale wetgever in art. 261 Sr toekent. Met andere woorden: het derde lid is ontoereikend.

De verdragsrechtelijke ruimte kan op twee manieren worden geschapen: of door een extensieve verdragsconforme interpretatie van het derde lid van art. 261, dan wel door een restrictieve interpretatie van het eerste lid van genoemde bepaling. En wel op een zodanige wijze dat aan de verdragsrechtelijke ruimte voor dit fundamentele recht tegemoet wordt gekomen.

De eerste mogelijkheid lijkt niet goed te rijmen met het karakter van het derde lid, dat immers een uitzondering op de regel bevat, en vindt ook geen steun in de rechtspraak. De tweede mogelijkheid ligt meer in de rede en wordt o.a. bepleit door een gezaghebbende jurist als Knigge,¹³: een restrictieve interpretatie van het eerste lid van art. 261.

⁹ Smidt II, o.c., p. 399.

¹⁰ Smidt II, o.c., p. 399.

¹¹ In de Nederlandse vertaling luidt de tekst van art. 10 lid 1 EVRM:

‘Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet staten niet radio-, bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen’.

¹² Zie bijv. EHRM 29 november 1988, NJ 1989, 815 (Brogan-case).

¹³ Noot G. Knigge bij EHRM 23 september 1994, NJ 1995, 387 (Jersild).

3. Een restrictieve interpretatie van artikel 261, lid 1 Sr vanuit wetsystematisch en verdraagsrechtelijk perspectief

Niet alleen dwingt de delictsomschrijving van artikel 261, lid 1 Sr taalkundig tot een restrictieve interpretatie door het gebruik van het woord 'doel', maar ook de wetsgeschiedenis, wetssystematiek en – als gezegd – het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) nopen tot terughoudendheid.

Over de wetsgeschiedenis is hiervoor al het nodige gezegd. Wat de wetsystematiek betreft moet worden gewezen op de correlatie tussen het eerste en het derde lid van art. 261 Sr. Aan deze bijzondere rechtvaardigingsgrond zijn door de wetgever hoge eisen gesteld, die reflecteren op de interpretatie van het eerste lid.

Op internet is een website met de tweemaandelijks opsomming van uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in relatie tot artikel 10¹⁴. Het geeft een goede indruk van hoe dit Hof haar afwegingen beargumenteert als de vrijheid van meningsuiting in het geding is. Hoe hoog dit grondrecht wordt geacht in relatie tot andere grondrechten. In *White vs. Zweden* (19 september 2006, sectie 2) waarbij White publiekelijk werd beschuldigd van een moord wordt geconcludeerd dat: *“the public interest in publishing the information in question outweighed the applicant’s right to the protection of his reputation”*.

Illustratief in dit verband is ook EHRM, 23 september 1994, NJ 1995, 387 (Jersild). In deze zaak gaat het om de vervolging van een journalist wegens medeplichtigheid aan het verspreiden van racistische denkbeelden. Prof. mr. G. Knigge vraagt zich in zijn annotatie bij dit arrest af of de Europese uitspraak consequenties heeft voor de strafbaarstelling in het Nederlandse recht van rassendiscriminatie (art. 137c e.v. Sr) en belediging, waarbij hij in het bijzonder aandacht schenkt aan art. 261 Sr. In dat kader stelt hij het volgende:

“Opmerkelijk is dat het Hof van oordeel lijkt te zijn dat ook de subjectieve gezindheid van de journalist in de beschouwing had moeten worden betrokken. (par. 36). De Hoge Raad pleegt bij de afgrenzing van de strafbare belediging weinig of geen gewicht toe te kennen aan de intentie van de dader. Zie voor een sprekend voorbeeld de zaak Goeree (HR 18 oktober 1988, NJ 1989, 476 m. nt. G.E.M.)”.

Knigge is zo gezien de opvatting toegedaan dat art. 261, lid 3 Sr te weinig ruimte biedt om tegemoet te komen aan art. 10 EVRM, en noemt in dit verband het voorbeeld van een journalist die de in een verkiezingstoespraak geventileerde belastende uitingen van een politicus aan het adres van een andere politicus publiceert. Deze journalist kan zich beroepen op art. 10 EVRM, zelfs als hij weet dat de uitlatingen onwaar zijn. Knigge meent dat de oplossing wellicht moet worden gezocht in een restrictieve interpretatie van de delictsomschrijving.

“Misschien kan gezegd worden dat, als de journalist zich beperkt tot het weergeven van voor het publiek bestemde uitlatingen, niet hij degene is die de goede naam van het slachtoffer aanrandt. Misschien ook kan gezegd worden dat bij hem het kennelijke doel om aan de feiten ruchtbaarheid te geven ontbreekt”.

Hij vervolgt:

“Als de weg van de restrictieve interpretatie niet begaanbaar is, zal de rechter art. 261 Sr in voorkomende gevallen buiten toepassing moeten laten (art. 94 GW)”.¹⁵

Inmiddels wordt in de doctrine aangenomen dat er, gelet op art. 10 EVRM en de daarop gebaseerde rechtspraak, alle reden is om het eerste lid van art. 261 Sr restrictief te interpreteren.

¹⁴ http://www.psw.rug.ac.be/dv/page.aspx?id=6&cms=cms_dirk_voorhoof

¹⁵ Zie Fred Janssens, Beledigende uitlatingen in de media. Opmerkingen naar aanleiding van EHRM 23-9-1994, Series A 289, NJCM-bulletin 1995, p. 124 e.v.

4. De interpretatie van de tenlastelegging

Mij wordt in de tenlastelegging verweten dat ik – kort gezegd – opzettelijk de eer en goede naam van de heer De Jong en mevrouw Wittermans heb geschaad, door hen publiekelijk als moordenaar respectievelijk medeplichtige aan moord op de weduwe Wittenberg te bestempelen, waarbij ik het kennelijke doel zou hebben gehad om aan die beschuldigingen ruchtbaarheid te geven.

De kwalificatie ‘moordenaar’ heb ik inderdaad gebruikt ten aanzien van de heer De Jong. Maar het woord ‘medeplichtig’ heb ik echter nooit gebruikt. En ik heb dan ook zeker niet de betrokkenheid van mevrouw Wittermans gebruikt als een vorm van juridische medeplichtigheid zoals bedoeld in art. 48 Sr.

In het verhoor door de politie op 6 november 2006 heb ik bevestigd dat ik er voor 100 % van overtuigd ben dat de heer Jong de dader is van de moord op de weduwe Wittenberg. Ik heb mij daarbij ook beroepen op het derde lid van art. 261 Sr.

Op basis van de informatie die ik had en heb, en die ik volledig transparant gemaakt heb, ben ik er 100% van overtuigd dat De Jong de moordenaar is, en die mening ben ik nog steeds toegedaan. Wat betreft de vriendin van de heer De Jong valt uit de inhoud en context van mijn uitlatingen niet anders op te maken, dan dat ik haar niet heb beschuldigd van rechtstreekse betrokkenheid bij de moord. **Ik heb het woord medeplichtig zelfs ook nooit gebezigd in tegenstelling tot hetgeen in de tenlastelegging staat vermeld.**

In dit kader valt me trouwens op hoezeer het OM in de tenlastelegging en in het procesdossier ten aanzien van mijn vermeende uitspraken aangaande mevrouw Wittermans niet alleen de plank mislaat, maar een vorm van slordigheid en onnauwkeurigheid toepast, die ik herken uit het optreden van het OM in de Deventer moordzaak en in andere zaken.

In de tenlastelegging wordt namelijk expliciet genoemd dat ik in de uitzending van *Woestijnruiters* van 26-2-2006 belastende uitspraken gedaan zou hebben over De Jong en Wittermans. Nu zou het toch een kleine moeite moeten zijn om van een uitzending waarin ik ruim tien minuten geïnterviewd wordt, de tekst uit te typen en die direct aan het procesdossier toe te voegen, maar dat is niet gedaan. Dat is pas vorige week gebeurd na een verzoek van uw rechtbank.

Deze tekst is belangrijk omdat ik ook daar heel goed duidelijk maak wat mijn doel was en hoezeer ik voorspellend ben geweest betreffende het doofpotgedrag van het OM.

Echter wanneer men het citaat van de politie leest in het Procesdossier tijdens mijn verhoor op 6 november 2006, dan vraag ik mij serieus af of het OM en de verhorende politieambtenaren wel naar dit programma gekeken hebben, of dat ze gewoon één op één hebben overgenomen wat de beide aangevers De Jong en Wittermans over dat programma hebben gezegd.

Dit staat namelijk in het verhoor dat mij 6 november 2006 is afgenomen over het programma *Woestijnruiters*¹⁶ :

U leest mij het volgende voor: Programma De Woestijnruiters van 26 februari 2006. Hierin doet De Hond de uitspraak “ De klusjesman en diens vriendin hebben het gedaan”. De interviewer vraagt op een gegeven moment “M van J” heeft het gedaan? Antwoord De Hond: “100%”.

U vraagt mij om een reactie. Ik kan mij dat herinneren. Ik heb dat gezegd. Ik heb alleen nooit bedoeld dat de vriendin van Michael de Jong bij het feitelijke delict actief betrokken was.

¹⁶ Pagina 41 van het procesdossier

In dat verhoor staat dus tussen aanhalingstekens dat ik de uitspraak gedaan heb dat ‘de klusjesman en diens vriendin’ het gedaan hebben. Je mag veronderstellen dat als er iets tussen aanhalingstekens staat dat dit de letterlijke tekst is die ik toen uitgesproken heb.

In mijn antwoord bij het verhoor reageer ik allereerst op die 100%. Dat kon ik me inderdaad herinneren. Ook dat ik wat over mevrouw Wittermans gezegd had, en daarom meld ik dan expliciet dat ik nooit bedoeld heb dat de vriendin van Michael de Jong bij het feitelijke delict actief betrokken was.

Vergelijk dit nu eens met wat ik letterlijk tijdens Woestijnruiters over mevrouw Wittermans heb gezegd:

“Op zaterdagmiddag werd de weduwe dood aangetroffen en tegelijkertijd werd in de voortuin een briefje gevonden. Dit briefje was een soort afleidingsmanoeuvre om te suggereren dat onbekenden de weduwe hadden vermoord. En als je dan via handschriftanalyse naar dat handschrift kijkt, en dat hebben deskundigen gedaan, en naar het handschrift van de vriendin van Michael de J., dat ze het briefje heeft geschreven. En dat betekent dus dat ze wist van de moord, voordat het lijk gevonden werd.

Tweede plaats: Zij heeft gelogen over een alibi. Zij heeft namelijk gezegd tegen de politie, dat hij al vanaf half vijf die avond bij haar thuis was. Hij zelf zegt het was vanaf half acht. Dan krijgt de politie de beschikking over zijn telefoongesprekken naar haar en dan heeft hij om 7.20 nog naar haar gebeld. “

Bij al mijn uitlatingen over mevrouw Wittermans heb ik me namelijk steeds beperkt tot deze twee zaken:

- 1) De anonieme briefjes, die zij geschreven zou hebben en hetgeen meerdere grafologen in Nederland en de VS schriftelijk hebben verklaard over de briefjes.
- 2) Het liegen in september en oktober 1999 over het alibi. Michael zou vanaf 16.30 uur thuis zijn geweest en de rest van de avond thuis zijn gebleven. Maar inmiddels heeft ze ook zelf verklaard dat dit niet het geval is geweest, maar dat De Jong de hele middag en avond niet thuis is geweest.

Als je kort nadat het gebeurd is een compleet andere lezing geeft van waar je vriend die middag en avond was – iets wat hij in zijn eigen verhoor bij de politie los van haar trouwens ook enkele dagen na de moord verklaarde – en anders dan de telefoongegevens aantonen, dan heb ik volkomen het recht om te zeggen dat zij gelogen heeft over het alibi van haar vriend. Iets wat zij trouwens bij diverse verhoren in 2006 beaamt. Hij blijkt inmiddels de hele middag en de avond, ook volgens haar en hem, inderdaad niet thuis te zijn geweest. (Overzicht van de verschillende versies van het alibi in Productie P7)

Ik heb me in mijn uitspraken over mevrouw Wittermans steeds slechts tot deze twee punten beperkt en ook steeds met de toevoeging dat dit door grafologen is bevestigd. Precies zoals ik dat ook in Woestijnruiters heb gedaan.

Het is meer dan onzorgvuldig als enerzijds het OM in de tenlastelegging expliciet over Woestijnruiters spreekt, maar niet de letterlijke tekst van het programma aan u overhandigt. Het is nog erger dat het enige wat er vervolgens in het procesdossier staat over wat ik in Woestijnruiters gezegd zou hebben, dit is: “De klusjesman en diens vriendin hebben het gedaan”. En ook nog in de tenlastelegging tussen aanhalingstekens is het woord “medeplichtig” vermeld, alsof ik dat woord in relatie tot Wittermans gebruikt zou hebben, terwijl dat absoluut niet het geval is.

Dit is gewoon misleiding van het hof. En ook dit komt overeen met het patroon dat ik herken bij het optreden van het OM in de Deventer moordzaak. Het lijkt op slordigheden, maar het is echt meer. Het is de methode om met halve waarheden en slecht onderzoek de rechter de overtuiging te laten krijgen dat

de verdachte schuldig is aan het ten laste gelegde. En dat gebeurt dan door een organisatie die de opdracht heeft tot eerlijke en objectieve waarheidsvinding.

Zo besteedde de advocaat-generaal in 2004 bij de zaak tegen Louwes een deel van haar requisitoir aan het feit dat, ondanks dat Louwes geheelonthouder is, er een geopende fles wijn klaar stond. En dat zou aantonen hoe doortrapt Louwes wel was, want hij had deze geopende fles wijn als dwaalspoor neergezet (Productie P8).

Zou zij Kafka wel gelezen hebben? Realiseert zij zich niet dat als op deze manier geredeneerd wordt, je als verdachte altijd aan een misdrijf gekoppeld kan worden?

In de tenlastelegging wordt in dit verband bovendien de wettelijke term 'medeplichtigheid' (art. 48 Sr) gebruikt. Door de inhoud van het procesdossier is het duidelijk dat het OM hier ook expliciet bedoelt, dat ik gesteld zou hebben dat mevrouw Wittermans een actieve betrokkenheid had bij de moord. Doordat in de tenlastelegging de beschuldigingen van 'moordenaar' en 'medeplichtige aan moord' aan elkaar worden gekoppeld en beide worden gelieerd aan het misdrijf moord, ligt het in de rede de term 'medeplichtigheid' in overeenstemming met de betekenis die daaraan toekomt in art. 48 Sr te interpreteren. Dit temeer waar, anders dan in eerdere uitspraken van de Hoge Raad¹⁷, een dergelijke interpretatie niet leidt tot een *innerlijk tegenstrijdige tenlastelegging* en deze uitleg derhalve niet, gelet op het criterium van de Hoge Raad "onverenigbaar is met de bewoordingen" van de tenlastelegging".¹⁸

Het gevolg hiervan is, dat waar uit de stukken blijkt dat ik, zoals ik ook bij de politie heb verklaard, uitsluitend heb gezegd dat mevrouw Wittermans achteraf weet had van het misdrijf dat haar vriend had gepleegd en daar achteraf ook een zekere rol in heeft gespeeld en ik ook nooit het woord medeplichtig heb gebruikt, alleen al om deze reden vrijspraak van dit onderdeel van de tenlastelegging moet volgen.¹⁹

Maar het feit dat ik nooit het woord "medeplichtig" heb gebezigd in relatie tot mevrouw Wittermans zou al voldoende moeten zijn voor de Officier van Justitie om dit gedeelte van de tenlastelegging te laten vallen.

¹⁷ HR 14 oktober 1975, NJ 1976, 149 en HR 20 februari 1979, NJ 1979, 313

¹⁸ Vgl. G. Knigge, Leerstukken van strafprocesrecht, vijfde druk, Deventer 2001, p. 58.

¹⁹ Vgl. G. Kok en S.F.C. Römer, in: J.L. van der Neut, Daderschap en deelneming, vierde druk, Deventer 1999, p. 117 e.v..

5. Het opzettelijk aanranden van iemands eer of goede naam

In de memorie van toelichting bij art. 261 Sr wordt gesteld dat er sprake moet zijn van een ‘animus injurandi’: een oogmerk om te beledigen (zie MVT 1886, Smidt II, p. 387; Kamerstukken II 1970/71, 11 249, nr. 3, p. 2). De delictsomschrijving heeft het over het ‘opzettelijk aanranden’ van iemands eer of goede naam. Dat betekent dus dat in de ogen van de wetgever iemand ook de bedoeling (de zwaarste vorm van opzet) heeft gehad om iemands eer en goede naam aan te randen.

Ik ontken dat klagers door uitlatingen waarin zij verwijtbaar worden gelieerd aan de moord op de weduwe Wittenberg, schade zouden leiden en dat ik de eer en goede naam van klagers heb aangerand. Er was in relatie tot de Deventer moordzaak namelijk sprake van een ruime voorgeschiedenis **voordat** ik, na het persbericht van 31 januari 2006 van het OM, voor het eerst over De Jong en zijn vriendin heb gesproken. Op pagina 15 en 16 van het procesdossier is het eerste deel van hun eigen verhaal te vinden. En dat staat vol met alles wat De Jong en Wittermans tussen 1999 en 31 januari 2006 is overkomen, doordat zij op verschillende momenten en op verschillende manieren in verband werden gebracht met de moord. Dat was dus voordat ik iets over ze gezegd had.

Ik noem o.a. stelselmatige vernielingen aan de auto en aan een garagebox. Daar zou ook meermalen aangifte van gedaan zijn. Al vier jaar lang durfden ze de auto niet voor de deur te zetten, omdat ze bang waren dat deze beschadigd werd. Ruiten zijn ingegooid. Vanaf 2002 is de voorkamer ontruimd en gebarricadeerd en de gordijnen zijn altijd gesloten. Michaël is in die periode door zijn werkgevers meerdere keren op non-actief gesteld. Contacten met vrienden werden steeds minder en hielden meestal op.

Dat is dus allemaal volgens hun eigen opgave gebeurd, **voordat** ik ook maar iets over ze had gezegd. Daarbij dient men ook nog rekening te houden met het feit dat de heer De Jong niet van onbesproken gedrag is. Hij heeft aan het begin van de negentiger jaren in de seksindustrie gewerkt, waar hij o.a. pooier was. En hij had fraude gepleegd met zijn Detam-uitkering. (zie productie P9)

Wat zou door mij nog essentieel, en ook nog eens voor het eerst, afgedaan kunnen worden aan de eer en goede naam van De Jong vanaf 31 januari 2006?

Weinig, naar ik meen. En zo dat nog wel enigszins het geval was, wat was daarvan overgebleven toen het OM bekend maakte een oriënterend vooronderzoek in te stellen naar de Deventer moordzaak, dat vrijwel geheel gericht was op De Jong, met o.a. zijn gelogen alibi? Bedenk daarbij dat mijn eerste uitspraken over De Jong **na** dat moment plaatsvonden.

Waarom zou datgene wat hen na 31 januari 2006 overkomen zou zijn aan mij toegeschreven dienen te worden en niet aan het feit dat het OM had gemeld dat er een oriënterend vooronderzoek was gestart naar de mogelijke relatie van De Jong met de moord?

Kijk nog maar eens wat er in de jaren daarvoor al met hen was gebeurd, zonder dit persbericht van het OM of mijn optreden.

Het uitgebreide verhaal van De Jong en Wittermans over wat hen sinds 31 januari 2006 is overkomen staat trouwens vol met aantoonbare onwaarheden. Zo wordt daarin o.a. gemeld dat er in 2006 getracht is zijn honden te vergiften. Maar dat heeft hij al in 2004 in een gesprek verteld met een onderzoeker. Ook komt de beschrijving van mevrouw Wittermans over de gebeurtenissen op haar werk niet overeen met de verklaring van haar werkgever (Productie P10)

In juni 2006 hebben de beide rechercheurs buurtonderzoek gedaan en toen werd door buurtbewoners gemeld dat, in tegenstelling tot de geschreven verklaring van De Jong & Wittermans, er in 2006 in de omgeving van de woning van beiden niets bijzonders was gebeurd, anders trouwens dan in eerdere jaren (productie P11).

Tevens wordt in deze beschrijving van wat er gebeurd zou zijn, door hen volkomen genegeerd dat het startpunt van de hernieuwde aandacht op De Jong en zijn vriendin niet mijn optreden in de media is geweest, maar juist het persbericht van het OM op 31 januari 2006, waarin gemeld wordt dat er een oriënterend vooronderzoek werd ingesteld. Naar aanleiding van het persbericht van het OM meldde bij voorbeeld de krant in Deventer op 1 februari expliciet, dat het onderwerp van het onderzoek van het OM zich richtte op het feit dat het alibi van de heer De Jong niet deugde (Productie P12).

Al vóór 1999 was er dus amper sprake van een 'eer en goede naam' van de heer De Jong. Wat daarvan nog resteerde is tussen 1999 en 2005, doordat hij in verschillende publicaties aan de moord op de weduwe is gekoppeld, volledig naar het nulpunt gedaald. Vervolgens maakt het OM bekend dat er een oriënterend vooronderzoek is gestart met als hoofdonderwerp de mogelijke betrokkenheid van De Jong aan de moord, vooral door het liegen over het alibi.

En dan zou ik daarna zijn eer en goede naam hebben aangerand?

Ook op dit punt faalt de tenlastelegging en dient vrijspraak te volgen.

6. Het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven

Het vereiste dat smaad wordt gepleegd met het “*kennelijk doel om daaraan ruchtbaarheid te geven*” brengt tot uitdrukking dat de pleger van smaad iemands integriteit willens en wetens publiekelijk aan de kaak wil stellen. Of dat is gelukt, is rechtens irrelevant; waar het om gaat is de intentie van de dader.

Het doel van ruchtbaarheid wordt veelal met het oogmerkbegrip gelijkgesteld.²⁰ Daaruit volgt dat “*dit doel is gewild, beoogd en dat er naar is gestreefd*”.²¹ Het voorgaande stelt hoge eisen aan de bewijslast van dit onderdeel van de delictsomschrijving. En dat is ook de bedoeling van de wetgever geweest, zoals hiervoor al werd betoogd. Vanwege het karakter van smaad als een formeel delict, waarbij de nadruk ligt op de intentie van de dader, en het gevaar dat een te extensieve interpretatie van de delictsomschrijving – en meer in het bijzonder van het opzetvereiste – de vrijheid van meningsuiting te zeer zou aantasten, heeft de wetgever, bij de verspreidingsdelicten als artt. 113, 119, 132 en 271 Sr, op taalkundige gronden de zinsnede ‘met het doel’ vervangen door de formulering ‘met het oogmerk’, een formulering die er aanvankelijk ook al stond.²² Zo beschouwt, lijken oogmerk en doel inwisselbaar.

Aan dit bewijstechnisch hoge opzetvereiste is in het onderhavige geval evident niet voldaan.

Ik heb mij ingezet voor de heer Louwes en voor een OM, dat haar opdracht wel goed vervult. Een inzet met als voornaamste doel om aandacht te vragen voor een in mijn ogen onrechtvaardige en onjuiste rechterlijke beslissing door een disfunctionerend OM en de heer Louwes te rehabiliteren. Persoonlijk gewin heb ik niet nagestreefd en ook een persoonlijk belang heb ik niet voor ogen gehad. Ik had geen band, zakelijk noch persoonlijk, met de familie Louwes. Het ging en gaat mij om iets anders, om een hoger doel. En dat doel is om een in mijn ogen onschuldig veroordeeld persoon vrij te krijgen en om een rechtvaardige rechterlijke beslissing te verkrijgen. Louwes is onschuldig veroordeeld omdat het OM het voor de hand liggende alternatieve scenario, dat De Jong de moordenaar is, sinds oktober 1999 niet serieus heeft onderzocht. Een patroon dat helaas ook herkenbaar is bij andere gerechtelijke dwalingen: een ernstige mate van tunnelvisie, het niet (goed) onderzoeken van alternatieve scenario’s, zoals ook weer gemeld is door de Commissie Grimbergen.

Om dat doel te bereiken en niet op losse gronden boude beweringen te doen, heb ik mij omringd met een team van deskundige vrijwilligers, die via internet intensief hebben samengewerkt en op tal van punten hebben aangetoond dat politie en justitie ernstig hebben gefaald. Het opsporingsonderzoek is ronduit slecht geweest. Het OM heeft belangrijke informatie voor de rechters weggehouden en in een aantal gevallen zelfs gelogen, zoals over het niet bestaande alibi van De Jong. Belangrijke documenten zijn vervalst. Relevante onderzoeken zijn niet uitgevoerd. Het NFI heeft werk gedaan waar iedere deskundige zich voor zou moeten schamen.²³ En rechters zijn niet corrigerend opgetreden.

In Arnhem hebben de rechters het in 2000 klaargespeeld om de heer Louwes tot 12 jaar te veroordelen op basis van een mes dat het moordwapen niet was en een geurproef waarbij er sterke aanwijzingen zijn dat de politieambtenaren fraude hadden gepleegd. Voorwaar een prestatie.

Mijn beschuldigingen aan het adres van politie, justitie en degene die in mijn ogen schuldig is aan de gewelddadige dood van mevrouw Wittenberg, komen dus niet uit de lucht vallen. Zij zijn goed onderbouwd en transparant en door iedereen via bronnenvermelding controleerbaar. Zij zijn ook nimmer ontzenuwd door het OM, en een ieder die onpartijdig en onbevooroordeeld kennisneemt van mijn

²⁰ Zie Van Bemmelen/Van Veen, deel 1, o.c., p. 94.

²¹ Brouns, o.c., p. 178.

²² Zie A.L.J. Janssens, Strafbare belediging, diis. RUG, 1998, p. 128 en de door hem in de noten 196, 197 en 198 aangehaalde literatuur.

²³ Zie Zwartboek NFI, juni 2007, 250 pagina’s

bevindingen, zal geschokt zijn over de onprofessionele wijze waarop vrijwel alle betrokkenen hebben gewerkt en hoe slecht er dus met elementaire, fundamentele rechtsbeginselen wordt omgesprongen.

Eind 2005 heb ik mij voor het eerst over de Deventer moordzaak in het openbaar geuit. Op 8 december 2005 was ik in een uitzending van *De wereld draait door*²⁴. De insteek was dat de Commissie Posthumus 2 de Deventer moordzaak zou moeten gaan onderzoeken. Ik heb toen niets over de heer De Jong gezegd. In die periode heb ik gesproken met twee oud-rechercheurs, de heren Paalman & De Roy van Zuydewijn. Zij vertelden dat ze in januari 2004 op het politiebureau van Deventer waren en van een aanwezige rechercheur hoorde dat de zaak tegen de heer Louwes 'stonk'. Deze rechercheur had zelf in het onderzoeksteam gezeten! Toen zij in december 2005 die rechercheur benaderden om te vragen wat hij daarmee bedoelde, kregen zij geen antwoord, maar enkele uren later ging er wel een e-mail rond in het district IJsselland, waarin de medewerkers werden gewaarschuwd niet te praten over de Deventer moordzaak (productie P13). Deze rechercheur heb ik als getuige willen oproepen, maar ook die getuige heeft u afgewezen.

Op ons verzoek hebben Paalman & De Roy van Zuydewijn een gesprek gevoerd met mevrouw Wittermans. Dat gesprek vond plaats op 16 januari 2006. En daaruit bleek dat zij niet alleen bevestigde dat het alibi dat ze haar vriend in 1999 verstrekt had onwaar was, maar ook dat ze dat toen al aan de politie had verteld. Ook nadat de twee rechercheurs haar zeiden welke consequentie haar nieuwe verhaal had, gaf ze expliciet aan die avond naar de studentensoos in het centrum van Deventer te zijn gegaan, alwaar de heer De Jong pas later op de avond kwam. (Iets wat trouwens later ook door studenten die toen in de soos waren is bevestigd.)

In Productie P14 treft u een verklaring van deze twee rechercheurs aan, die ook bereid waren dat hier onder ede te verklaren.

Uit deze verklaring blijkt zonneklaar dat De Jong geen alibi had, maar ook dat het OM daar niet in geïnteresseerd was en geen enkele aanleiding zag om dat in 1999 nader te onderzoeken, omdat men immers Louwes al als verdachte had.

Daarnaast werd mij ook nog door twee Nederlandse grafologen gemeld dat Mevrouw Wittermans met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de beide belangrijke anonieme briefjes heeft geschreven, hetgeen later in het jaar ook nog door een zestal Amerikaanse grafologen is beaamd (Producties P15).

Deze informatie met nog een aantal andere punten die al eerder naar boven waren gehaald (o.a. dat een Global GS8 mes het moordwapen was geweest en de heer de Jong gelogen had toen hij had verklaard dat hij op 25 september 1999 een Global magneetstrip bij zijn messenleverancier in Arnhem had gekocht) zijn door mij op 17 januari 2006 in een brief aan het OM gemeld (zie Productie P16).

Op 24 januari 2006 meldde het OM mij dat het een oriënterend vooronderzoek zou starten en dat ik alle informatie naar hen toe moest sturen, hetgeen een dag later is gebeurd. Op 27 januari 2006 had ik een gesprek met de heer Brouwer van het landelijk parket. Voor begin februari werd een afspraak gemaakt met mij en het team dat het oriënterend onderzoek zou doen. Het OM wilde vooralsnog geen ruchtbaarheid geven aan de start van het oriënterend vooronderzoek en daarmee heb ik ingestemd, hoewel ik daarbij waarschuwde voor het feit dat de kans op uitlekken groot was.

Omdat De Telegraaf in de ochtend van 31 januari 2006 navraag deed naar dit onderwerp en deze krant op 1 februari 2006 zou publiceren, heeft het OM op die dag rond 16.30 uur een persbericht uitgegeven over het oriënterend vooronderzoek, waardoor er direct veel media-aandacht was (zie Productie P17).

²⁴ <http://dewerelddraaitdoor.vara.nl/terugkijken.php?id=56>

Vervolgens heb ik op de avond van 31 januari 2006 hierop een toelichting gegeven voor de pers. Daarbij speelde een belangrijke rol dat het persbericht van het OM d.d. 31 januari 2006 begon met de tekst:

“Op verzoek van het College van procureurs-generaal is vorige week een oriënterend vooronderzoek gestart naar de gang van zaken rondom de Deventer moordzaak. Aanleiding voor het onderzoek is informatie die bij het College aangedragen is door met name Maurice de Hond.”

De focus was dus door het persbericht op mij gericht en, gelet op het feit dat het hier gaat om een publieke zaak, heb ik toen ook de informatie die ik aan het OM heb gestuurd beschikbaar gesteld, met daarin de belastende informatie over De Jong. Informatie die blijkbaar zo zwaarwichtig was voor het OM dat het, terwijl er sprake was van een definitieve veroordeling, toch een oriënterend vooronderzoek startte. Een unieke gebeurtenis in de Nederlandse rechtshistorie.

Het moment dat ik met de informatie naar buiten kwam, werd dus niet alleen gedicteerd door het feit dat ik het OM van al deze informatie op de hoogte heb gesteld, maar ook en vooral door het feit dat het OM zelf met een persbericht kwam waarin expliciet naar mij en mijn informatie werd verwezen.

Ik kom later op deze informatie terug, en op de gegevens die ik nadien verkreeg.

Dat was dus het startpunt voor mijn publieke uitingen over de heer De Jong en zijn vriendin! Althans *mijn* startpunt. Maar daarvoor werd dus al breed en publiekelijk gediscussieerd over de betrokkenheid van de heer De Jong bij de moord op de weduwe Wittenberg. Discussies die en plein public werden gevoerd en waarbij ik – voor alle duidelijkheid – geen enkele inbreng heb gehad.

De zaak die mede door de televisiebeelden op het netvlies van veel mensen stond, was al vanaf 2001 voorwerp van publiek debat. Peter R. de Vries wijdde er op 27 mei 2001 een uitzending aan, waarin o.a. de heer De Jong verscheen. Tot dat moment was De Jong of “de klusjesman” op geen enkele wijze in de media genoemd of beschreven.

In die uitzending meldde hij o.a. dat hij verdachte was geweest. (Productie P18). En bij het graf van de weduwe zei hij dat hij er zeker van was dat Louwes de moordenaar was.

Dit optreden was dus een vrijwillige daad van de heer De Jong, waarbij hij dus zelf uit de anonimiteit trad in relatie tot de Deventer moordzaak.²⁵ Pas daarna is aan zijn mogelijke rol in de publiciteit aandacht geschonken.

In 2003 verscheen het boek van Stan de Jong over de Deventer moordzaak, waarin een afzonderlijk hoofdstuk aan de heer De Jong alias de klusjesman werd gewijd. Dat hoofdstuk was al eerder verschenen in HP/De Tijd. Daarin wordt Michaël de Jong nadrukkelijk als potentiële dader opgevoerd. En bij het eerste herzieningsverzoek dat in 2002 door de Hoge Raad werd behandeld, speelde Michaël de Jong ook een rol als de mogelijke dader.²⁶

Dat was dus bijna 5 jaar voordat ik mij op 31 januari 2006 voor het eerst publiekelijk uitte over de heer De Jong, en ook dus jaren vóórdat bekend werd dat De Jong en zijn vriendin hadden gelogen dat zij op de avond van de moord de hele avond thuis was geweest.

²⁵ De tekening van hem in het artikel van HP/De Tijd van Stan de Jong over hem was gemaakt naar aanleiding van dit verschijnen in het programma van Peter R. de Vries.

²⁶ In het boek wordt ook een interview beschreven met De Jong en in daarbij werd aan Stan de Jong gezegd dat na de vrijspraak in februari 2000 van Louwes De Jong samen met politieagent Rietman (ook ex-patiënt van Dr. Wittenberg) Peter R. de Vries had benaderd.

De mogelijke betrokkenheid van klagers en in het bijzonder van de heer De Jong, was dus al geruime tijd onderwerp van veel discussie, zoals hiervoor betoogd. En volgens hun eigen verklaring hebben zij daar al voor 2006 veel last van ondervonden. Zo bezien heb ik dus geen kennelijke ruchtbaarheid aan het feit **'gegeven'**. Die ruchtbaarheid was er al, **en hoe!** En zoals ook in 'Tekst en commentaar' op artikel 261 Sr valt te lezen, kan geen ruchtbaarheid worden **gegeven** aan een feit dat algemeen bekend is.²⁷

===

De ruchtbaarheid die ik wel heb willen geven gaat om het feit dat het OM het zeer voor de hand liggende alternatieve scenario, dat De Jong de moordenaar van weduwe Wittenberg kon zijn, de eerste maand slecht en daarna consequent helemaal niet meer heeft onderzocht. Zelfs terwijl men in 1999 al wist dat er door De Jong en Wittermans gelogen was over het alibi. Een doodzonde van het OM in relatie tot de opdracht om aan eerlijke en objectieve waarheidsvinding te doen. Want die doodzonde heeft bij een aantal andere zaken als basis gediend van de gerechtelijke dwaling. Daarom wilde ik daar maximale ruchtbaarheid aan geven. Echter, men kan hier moeilijk ruchtbaarheid aan geven zonder te laten zien wat er allemaal tegen De Jong is in te brengen, en zonder aan te duiden wat het OM heeft genegeerd en geweigerd serieus te onderzoeken. Dat is de reden voor ruchtbaarheid die ik gaf.

Daarbij komt dat er hooguit een semantisch verschil is tussen de beweringen dat iemand de dader is en dat iemand 'mogelijk' of 'vermoedelijk' bij de moord betrokken is. In alle gevallen is de reputatie van iemand in het geding en het verschil is hooguit gelegen in het feit, dat de eerste bewering van een zekere eerlijkheid en directheid getuigt. Maar dan wel van een eerlijkheid en een directheid die stoelt op verifieerbaar onderzoek.

En ook daarom heb ik ervoor gezorgd al het uitgevoerde onderzoek (waarbij de desbetreffende rapporten altijd eerst naar het landelijk parket van het OM zijn gestuurd) via internet te publiceren. Iedereen kan dan zien op welke stukken ik mijn overtuiging baseer en men kan zelf een eigen conclusie trekken. Zoals ook blijkt uit titel en inhoud van het document 'Oordeel zelf'. Overigens heb ik tijdens al mijn publieke optredens aangegeven, dat mensen de informatie tot zich moeten nemen en dan hun eigen oordeel moeten vormen.

Al met al moet ik van dit onderdeel van de tenlastelegging 'ruchtbaarheid' in relatie tot het aantasten van de integriteit van De Jong, worden vrijgesproken. En omdat dit onderdeel essentieel is, dient derhalve een integrale vrijspraak te volgen dan wel een ontslag van alle rechtsvervolging op de grond als hierboven aangegeven.

²⁷ Strafrecht, Tekst & commentaar, zesde druk, aantekening 9h op artikel 261 (red. C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer).

7. Artikel 261, lid 3 Sr

Zoals eerder betoogd laat het derde lid ruimte voor vrijheid van meningsuiting, zij het dat die ruimte verdragsrechtelijk onder de maat is. Dat neemt niet weg dat iemand die “te goeder trouw heeft kunnen aannemen dat het te last gelegde waar was en dat het algemeen belang de telastlegging eiste” niet strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld.

Op het spoor gezet van het niet willen onderzoeken van het alternatieve scenario dat de heer De Jong de dader is, heb ik in de periode na december 2005, gesteund door een team van deskundigen, uiterst consciëntieus, nauwgezet en transparant onderzoek gedaan naar de moord en de (mogelijke) betrokkenheid van de heer De Jong. Ik ben mij ervan bewust dat iemand niet zomaar, op losse gronden, mag worden beschuldigd, laat staan veroordeeld. Dat was de reden om mij op deze manier met de zaak te bemoeien en dat was en is ook de reden om, anders dan het OM, wel gedegen onderzoek te doen.

Het belang dat iemand niet onschuldig wordt veroordeeld is van een zo fundamentele aard – het staat ook niet voor niets centraal in het EVRM – dat dit belang, dat een van de grondslagen van een rechtsstaat vormt, een ieder en niet alleen het OM aangaat en particuliere belangen overstijgt. Zeker in een ernstige zaak als deze, en zeker als er al een publiek debat over de schuldvraag gaande is. Aan dat publieke debat wilde ik een bijdrage leveren. Dat heb ik gedaan, niet door het gezag van het rechterlijke oordeel in twijfel te trekken – art. 10 EVRM stelt op deze punten grenzen aan de vrijheid van meningsuiting op deze terreinen – maar door mijn plicht na te komen om informatie te geven over zaken van politiek en maatschappelijk belang.²⁸

Alles wat ik naar buiten heb gebracht is steeds gefundeerd geweest op de inhoud van processen-verbaal, getuigenverklaringen en degelijk onderzoek. En die fundering heb ik transparant via het internet beschikbaar gesteld, zodat iedereen zijn eigen oordeel kan vormen. Elke keer als ik op de televisie was heb ik, soms zelf meerdere malen, gezegd “Kijk zelf naar het beschikbare materiaal” en ik noemde het webadres. Compleet doorzichtig en oprecht. Volgens mij voldeed ik daarmee volledig aan de kwaliteitseisen waarvan minister Hirsch Ballin bij de miljoenennota stelde dat zij dienen te worden opgenomen in de Advocatenwet. En dan zou deze oprechte en volkomen transparante opstelling vallen onder smaad en zou ik die informatie niet meer beschikbaar mogen stellen?

Dat is een flagrante schending van mijn recht op vrije meningsuiting, slechts ingegeven door de angst van het OM voor de inhoud van hetgeen ik openbaar heb gemaakt.

De gedegenheid van mijn onderzoek en mijn inzet om een rechterlijke dwaling recht te zetten, vormen juist een illustratie van het feit dat ik het gezag van het rechterlijk gewijsde hoogacht. Dat doet er niet aan af, dat kritiek op dat rechterlijk oordeel rechtens toelaatbaar is, zij het binnen zekere grenzen. Die grenzen worden in hoge mate door art. 10 EVRM bepaald.²⁹ Kritiek is mogelijk, mits die kritiek goed is onderbouwd.

Ik merk op dit punt nog op dat uit de rechtspraak van het EHRM kan worden afgeleid, dat de ruimte die de nationale staat heeft om tot een veroordeling te komen wegens een vorm van strafbare belediging, zoals smaad, gering is zodra de belediging een onderwerp van publiek belang betreft. Het publieke debat vormt namelijk de *“bedrock of any democratic system”*.³⁰

²⁸ Vaste rechtspraak: zie o.a. EHRM 1 juli 1997, /mediaforum 9 (1997), nr. 9, Bijlage, p. B113 (Oberschlick –II). Zie ook Nieuwenhuis, o.c., p. 326.

²⁹ A.L.J. Janssens, Strafbare belediging, diss, Groningen, 1998, p. 295. *“it may therefore prove necessary to protect such confidence (van de rechterlijke macht, MdH) against destructive attacks that are essentially unfounded (...)”*

³⁰ Janssens, o.c., p. 300, onder verwijzing naar talrijke rechterlijke uitspraken.

Indien goed onderbouwde kritiek op rechterlijke uitspraken en/of op de wijze waarop instanties die bij de strafrechtspleging zijn betrokken onmogelijk wordt gemaakt, betekent dat de doodsteek voor de democratie en de rechtsstaat. Bovendien zou juist dát het gezag van het rechterlijk gewijsde ondergraven. Want het vertrouwen in rechterlijke uitspraken en in instanties die bij de uitvoering van de strafrechtspleging zijn betrokken, is juist gebaat met oprechte kritiek, mits op een gezonde wijze met die kritiek wordt omgegaan.

Het derde lid van dit artikel heeft de wetgever er niet voor niets ingebracht.

Op twee manieren wordt door mij het begrip ‘algemeen belang’ uit dit derde lid van het artikel, rekening houdende met artikel 10 EVRM, gehanteerd. Elk op zich zou al voldoende moeten zijn om tot ontslag van rechtsvervolg over te gaan.

8 De persberichten van het OM als startpunt

Alvorens dieper in te gaan op de twee manieren waarop het begrip ‘algemeen belang’ kan worden gehanteerd, is het uiterst relevant aan te geven wanneer ik begonnen ben om mij in het openbaar over De Jong en zijn vriendin te uiten, wat daarbij het startpunt was en welke cruciale rol het optreden van het OM hierbij gespeeld heeft.

Na de veroordeling van Ernest Louwes in februari 2004 bij het Hof te Den Bosch is er lange tijd amper nog enige aandacht of publiciteit voor deze zaak geweest. Cassatie bij de Hoge Raad, met name over het feit dat nieuw bewijs door het hof is toegelaten, werd afgewezen. Het verzoek van de advocaat aan het OM om een contra-expertise te laten uitvoeren op het DNA-bewijs ten aanzien van de blouse, werd door het OM afgewezen met het argument dat er sprake was van een definitieve veroordeling.

Bij mijn contacten met journalisten in de tweede helft van 2005 bleek dat er geen enkele aandacht meer was voor deze zaak.

In hoofdstuk 6 heb ik al uiteengezet wat er uit het gesprek tussen de twee ex-rechercheurs en Wittermans, op 16 januari 2006, ten aanzien van het alibi was gekomen. En dat het OM na mijn brief van 17 januari 2006 besloten had tot het houden van een Oriënterend Vooronderzoek.

Wat kan de reden geweest zijn voor deze beslissing van het landelijk parket, anders dan dat het op basis van de door mij overhandigde informatie, het op zijn minst aannemelijk vond dat De Jong de moordenaar van de weduwe Wittenberg kon zijn?

Op 31 januari 2006 verscheen een persbericht van het OM, waarin niet alleen werd gemeld dat dit oriënterend vooronderzoek gestart was, maar ook heel expliciet dat het was gestart op basis van door mij aangedragen informatie.

Tot op dat moment had ik mij dus naar buiten toe nog niet over De Jong of Wittermans geuit!

Ik houd van transparantie, zodat mensen ook zelf hun oordeel kunnen vormen. Daarnaast bleek uit het tactisch journaal van de Deventer moordzaak en de rest van het dossier, dat het OM niet alleen heel selectief was geweest met het presenteren – bij de rechter én naar buiten toe – van de informatie die was verzameld, maar dat de officier van Justitie er zelfs niet voor teruggedeinsde te liegen bij de rechtbank in Zwolle, over het hebben van een alibi door De Jong. Het beste bewijs van de ernstige mate van tunnelvisie. Daardoor was er rondom deze zaak een heel scheef beeld ontstaan, dat slechts door het openbaar maken van de beschikbare informatie kon worden gecompenseerd.

Daarom heb ik *nadat* – ik herhaal NADAT – het persbericht van het OM mijn naam noemde als aandrager van de informatie om een oriënterend vooronderzoek te starten, mijn brief die ik naar het landelijk parket had gestuurd, met onderbouwing openbaar gemaakt. Informatie die blijkbaar zo belangwekkend was dat het OM het oriënterend vooronderzoek naar de rol van De Jong heeft gestart.

Alleen al deze beslissing van het OM om het oriënterend vooronderzoek in te stellen, zorgde ervoor dat de schijnwerper eens te meer op De Jong werd gericht, hetgeen o.a. blijkt uit de kop van het artikel in *De Stentor* op 1 februari (‘Nieuw onderzoek Deventer moordzaak na vals alibi’).

Gelet op deze beschikbare informatie en de start van het oriënterend vooronderzoek, alsmede de inhoud van het persbericht van het OM op 31 januari 2006, vind ik dat het tot mijn recht op vrije meningsuiting als bedoeld in art. 10 EVRM behoort, om in het kader van een reeds begonnen publiek debat en op basis van gedegen onderzoek als mijn mening te kennen te geven dat ik ervan overtuigd was (en ben) dat De Jong de moordenaar van de weduwe Wittenberg was. Teneinde heel duidelijk te maken dat het OM geweigerd heeft het alternatieve scenario van De Jong als dader serieus te onderzoeken.

Bovendien heb ik dit op dat moment mede zo duidelijk naar buiten gebracht omdat ik een doel had, dat valt onder het 'algemeen belang' zoals vermeld in artikel 261 wetboek van Strafrecht, art 3.

Diverse belangrijke getuigen dienden zich vervolgens aan. Steeds heb ik daarvan melding gedaan aan het OM. Daaronder de ex-beheerder van de begraafplaats met uiterst belangrijke informatie die sterk incriminerend is voor De Jong (Productie P19).. Zelfs zodanig dat de medewerker onlangs door de Hoge Raad is gehoord. Tot aan mijn publieke optreden in 2006 heeft hij uit angst voor De Jong en de politie niet naar voren durven komen. Door mijn gekozen aanpak en het feit dat ik De Jong expliciet benoemde, wat volledig overeen kwam met zijn eigen informatie, kwam hij later alsnog te voorschijn. Een directe consequentie van de door mij gevolgde aanpak.

Het OM bleek in het voorjaar van 2006 onverbeterlijk te zijn. Een aantal belangrijke getuigen, die zich tussen februari 2006 en april 2006 aandienden, werd niet gehoord door het team dat het oriënterend vooronderzoek deed. Zoals een goede vriend en collega van De Jong (Productie P20). Daarnaast heb ik nog meerdere mails ontvangen van personen met relevante informatie over De Jong en zelfs over het late bezoek aan de studentensoos op de avond van de 23^e september. (Productie P21). Met geen van deze getuigen is door het OM ooit (noch in 1999, noch in 2006) contact opgenomen.

===

Op 13 juni 2006 kwam het OM met het oriënterend vooronderzoek naar buiten. Dat betrof echter slechts een persbericht, want het rapport werd geheim gehouden (Productie P22). Ik kreeg een persoonlijke toelichting van de heer Brouwer, die echter niet verder ging dan de inhoud van het persbericht. Ook in dat persbericht werd expliciet mijn naam genoemd en zelfs de inhoud van mijn brief uit januari per hoofdstuk gevolgd. Mijn aangevoerde punten werden allemaal stuk voor stuk afgewezen of irrelevant verklaard. Maar ik, noch anderen, konden controleren hoe het OM tot zijn bevindingen was gekomen, doordat het onderliggende rapport geheim werd gehouden.

Het persbericht kreeg brede aandacht in de media. Harm Brouwer werd in het Journaal en in verschillende kranten geïnterviewd (Productie 23). *De Volkskrant* publiceerde op 15 juni 2006 een hoofdartikel waarin men mij opriep nu de strijd te staken. Het OM had immers nu onomstotelijk aangetoond wat de waarheid was (Productie P24). In een radio-uitzending van *De ochtenden* werden op 14 juni 2006 De Jong en Wittermans, samen met Mr. Vlug, bijna één uur lang geïnterviewd. Een belangrijk deel van dat interview betrof een aanval op mij. (Productie P25).

Doordat ik niet over het onderliggende rapport beschikte, kon ik op geen enkele wijze controleren hoe het OM tot zijn conclusies was gekomen. Wel wist ik dat diverse belangrijke getuigen niet waren gehoord, terwijl ik ze wel had aangemeld. Ook stonden er zaken in het persbericht die wezen op het wegmoffelen van relevante informatie. Het meest duidelijk was dat met betrekking tot het valse alibi, in feite het statpunt van mijn optreden. Ik lees voor uit het persbericht:

“Ten aanzien van het alibi van de beweerde dader heeft het onderzoeksteam vastgesteld dat de verklaringen die betrokkene en zijn vriendin destijds hebben afgelegd over hun doen en laten op de avond van de moord, op onderdelen tegenstrijdig waren. Deze tegenstrijdigheden zijn destijds niet onderzocht. De verklaringen die beiden recent hebben afgelegd zijn daarentegen consistent. Deze verklaringen sporen met de gegevens over het onderlinge telefoonverkeer die destijds door de politie zijn verzameld.

Het onderzoeksteam wijst er overigens op dat uit het enkele ontbreken van een waterdicht alibi niet de conclusie voortvloeit dat de beweerde dader dus bij de moord betrokken is geweest.”

Hieruit was dus af te leiden dat het valse alibi dat enkele dagen na de moord werd verstrekt, blijkbaar door De Jong en Wittermans was herroepen.

Vooraf de slotzin laat zien hoezeer het OM bezig was met een doofpotoperatie. Met een nietszeggende zin als *“het ontbreken van een waterdicht alibi hoeft niet te betekenen dat iemand de moord gepleegd heeft”*, werd iemand die de cautie had gekregen, intensief was verhoord en samen met zijn vriendin – en nog wel los van elkaar – kort na de moord een valse verklaring had afgegeven over het alibi en tegen wie een stortvloed van bewijs bestond, buiten schot gehouden. **Als je dan in een persbericht stelt *“dat uit het enkele ontbreken van een waterdicht alibi” - ben je dan echt op zoek naar de waarheid?***

Is dit juist niet de ultieme bevestiging van de noodzaak van mijn publieke optreden: de onwil van het OM om het alternatieve scenario serieus te nemen?

Een publiek debat veronderstelt twee partijen, die op basis van goed onderbouwde argumenten hun standpunten uitwisselen. Niet een partij die op basis van een schimmig, niet in de wet verankerde figuur, als het Oriënterend Vooronderzoek zijn oordeel zonder enige publieke onderbouwing als absolute waarheid dicteert. En vervolgens de andere partij, dus mij, daarmee in een hoek drijft.

Ik heb veel pogingen ondernomen om over het rapport te beschikken. Daarover ook eind juni 2006 een open brief in *De Volkskrant* geschreven (Productie P26). Daarop ontving ik, op dezelfde manier en op dezelfde dag, een afwijzend antwoord van de heer Brouwer (Productie P27).

Daarom schreef ik half juli het pamflet ‘Oordeel zelf’ (Productie P38). Een geschrift waarin ik op het persbericht van het OM reageerde door per onderdeel van het persbericht uit de dossiers de informatie te halen die daarmee samenhangt. Zodat de lezers, die slechts het persbericht van het OM kenden, in ieder geval de informatie die ik had (en die ook allemaal in het bezit was van het OM) tot zich konden nemen. In de bijlagen stond ook een aantal verklaringen vermeld van nieuwe getuigen, die niet gehoord zijn door het onderzoeksteam.

Heel expliciet, en in ieder apart hoofdstuk nog herhaald, heb ik mij beperkt tot de opsomming van de informatie uit de dossiers onder het motto ‘Oordeel zelf’. Op geen enkele wijze heb ik in ‘Oordeel zelf’ gesteld dat ik ervan overtuigd was dat De Jong de moordenaar was van de weduwe. Ik heb een aantal hypothesen geformuleerd. Ik heb per onderwerp laten zien welke informatie er beschikbaar was, met verwijzing naar de bron en steeds gesteld dat de lezer zelf diende te oordelen.

Als u de inhoud van dat pamflet leest, in het licht van het bovenstaande, zult u het niet anders dan met mij eens kunnen zijn dat art. 261, lid 1 of 2 Sr absoluut geen betrekking kan hebben op dit document. Het feit dat het OM dit pamflet zelfs expliciet benoemt in de tenlastelegging, betekent dat het OM blijkbaar niet kan of wil lezen, of denkt dat rechters dat niet kunnen of willen.

Ik verzoek u, om meerdere redenen, daarom dit pamflet, door het OM aan het dossier toegevoegd, te lezen rekening houdende met het persbericht dat een maand daarvoor was uitgebracht en de daarop volgende media-aandacht. Alsmede het feit dat het onderliggende rapport op dat moment nog geheim was. Bij het lezen zult u zien dat ik in dat stuk volsta met het citeren uit de dossiers, processen- verbaal, en getuigenverklaringen. Ik wijs daarbij op de tegenstellingen in de diverse verklaringen en eindig vervolgens met de conclusie die het OM op het desbetreffende onderdeel trekt in zijn persbericht van 13 juni 2006.

‘Oordeel zelf’ uit juli 2006 is zowel een prima voorbeeld van hoe ik in deze kwestie ben opgetreden, als een goede illustratie van de noodzaak mij in het openbaar over deze kwestie te uiten. Want zelfs zonder het onderliggende rapport van het Oriënterend Vooronderzoek kon ik, op basis van mijn kennis van de dossiers en de beschikbare getuigenverklaringen, al vaststellen hoezeer dit rapport van het OM niet een oprechte en eerlijke zoektocht naar de waarheid was, maar een poging om de vele fouten en onregelmatigheden die al sinds 1999 het kenmerk zijn van deze zaak, te verhullen.

Een maand na het uitbrengen van ‘Oordeel zelf’ kreeg ik wel de beschikking over het rapport en de werkelijkheid was nog erger dan ik al vermoedde. Het persbericht dekte de inhoud van het rapport niet. En de inhoud van het rapport dekte de inhoud van de bijlagen niet,. Toen *Nova* aan het OM hierover vragen stelde, verdedigde het zich met de term ‘redactionele vrijheid’.

Nadien is ook vastgesteld dat er zowel in het rapport als in het persbericht op verschillende punten evidente onwaarheden staan. In het kader van dit proces zal ik daar nu niet gedetailleerd op ingaan. Ik vermeld slechts één punt, en niet het minst belangrijke. En weer gaat het over het alibi. In het rapport staat expliciet dat het nieuwe alibi van De Jong en Wittermans nu wél klopt met de beschikbare telefoongegevens. Maar uit het dossier is inmiddels een stuk opgedoken waaruit blijkt dat Wittermans nog vanuit huis gebeld heeft, terwijl ze volgens eigen woorden samen met De Jong in de soos was. (Wat ook nog haar variant nummer 3 was, over haar activiteiten op de avond van de moord). (Productie P28).

Veelbetekenend is ook de wijze waarop het OM in het Oriënterend Vooronderzoek is omgegaan met de vraag of er sprake was van een financiële relatie tussen de weduwe en De Jong en het feit dat hierover spanning was. Getuige N. verklaart daarover volgens het vooronderzoek:

"Op een dag kwam zij over haar toeren bij mij binnenvallen en zei letterlijk: "ik kap ermee. Want die klusjesman wil alleen maar geld van mij en ik kan er niet meer tegen. steeds ruzie om geld ".

En: *"Mevrouw W. wilde stoppen met het steeds weer opnieuw geld geven aan De Jong. Ze zou hierover een gesprek met hem aangaan."*

De Jong ontkent zowel in 1999 als in 2006 geld gekregen te hebben van de weduwe.

Getuige L., die jarenlang intensief met De Jong is omgegaan(en getuige N. niet kent) verklaart echter dat De Jong wekelijks een bedrag van 500 a 600 gulden bij de weduwe ophaalde. (Productie 20).

En getuige G., destijds politieagent in Deventer, meldt dat zijn vriendin, die intensief met De Jong omging, van hem wist dat hij regelmatig geld kreeg van weduwe Wittenberg (Productie P29). Hij had toegang tot de database van het onderzoeksteam destijds en meldt dat De Jong direct op het bureau als verdachte werd gezien en begrijpt ook absoluut niet dat het onderzoek naar hem abrupt is gestopt.³¹

Maar tijdens het Oriënterend Vooronderzoek worden die getuigen niet gehoord en in het rapport van het Oriënterend Vooronderzoek wordt vermeld dat voor de verklaring van getuige N. verder geen ondersteuning wordt gevonden.

³¹ Deze informatie is destijds ook aan het OM verstrekt, maar is eveneens niets mee gedaan. Vandaag is de eerste keer dat deze informatie naar buiten wordt gebracht.

Terwijl het OM dus in juni 2006 met een persbericht naar buiten kwam, dat zoals we later zeker wisten, op vitale onderdelen bezijden de waarheid was; datzelfde OM de conclusies van het persbericht oncontroleerbaar maakte, terwijl dat persbericht in de publiciteit veel aandacht kreeg met als logisch gevolg dat mijn optreden werd gehemeld, was ik genoodzaakt via ‘Oordeel zelf’ naar buiten te treden. Dat heb ik toen op een afgewogen en transparante en controleerbare manier gedaan. En dat het OM ‘Oordeel zelf’ in het dossier opneemt als een onderdeel van het bewijs om mij veroordeeld te krijgen, zie ik als een ‘gotspe’.³²

Ook gedurende de rest van het jaar was ik gedwongen om bepaalde uitingen in het openbaar te doen. Alle informatie die relevant was voor de zaak heb ik altijd in eerste instantie naar het OM gestuurd. Desgewenst kan ik u de tientallen brieven en e-mails als bewijs overleggen. Maar het was steeds tegen dovemansoren gezegd. Net zoals de belangrijke getuigen die ik in maart en april 2006 aan het onderzoeksteam had gemeld compleet werden genegeerd, gebeurde dat ook met nieuwe en heel belangrijke informatie.

Eind augustus 2006 voerde ik een gesprek op zijn verzoek – en na tussenkomst door zijn werkgever – met de ex-beheerder van de begraafplaats. Daarbij vertelde hij o.a. dat op de dag van de moord de weduwe tegen hem had gezegd bang te zijn voor De Jong met betrekking tot het veranderde testament waarbij vrijwel alles naar de Dr. Wittenbergstichting zou gaan. En hij vertelde dat hij de volgende ochtend, een dag voordat de weduwe werd gevonden, al van De Jong over de moord had gehoord. Op mijn vraag waarom hij dat niet in 1999 aan de politie had verteld, was het antwoord dat hij dat wel gedaan had, maar dat ze hem niet geloofden en sindsdien bang was voor de politie en De Jong. Een verhaal dat werd beaamd door zijn werkgever.

En opnieuw zagen we het standaard-patroon van het OM. Ook met deze informatie werd niets gedaan. Pas toen ik daarover uitgebreid publiceerde en ook andere media deze informatie overnamen, werd een proces-verbaal opgemaakt en inmiddels zijn de beheerder en zijn werkgever door de Hoge Raad gehoord.

Realiseert u zich wat dit betekent. Een zo cruciale getuige, dat de Hoge Raad hem uiteindelijk als getuige oproept, is door het OM in eerste instantie genegeerd, heeft zich na mijn publieke uitingen bij mij gemeld en pas door mijn publieke bekendmaking van de inhoud van dat gesprek door de politie ondervraagd. Het beste bewijs dat ik slechts via het openbaar maken van zeer relevante informatie het OM zover kan krijgen datgene te doen wat het qualitate qua al direct had behoren te doen.

Dat is dus in feite steeds het patroon geweest. Een OM dat mij in zijn persberichten expliciet noemde. Informatie van mij werd echter genegeerd. Eigen rapporten werden geheim gehouden en persberichten daarover waren niet waarheidsgetrouw. En de enige manier waarop ik mij heb kunnen verdedigen, was de openbaarheid te zoeken met de informatie die ik had. Informatie waaruit iedereen minimaal had kunnen opmaken dat het onbegrijpelijk is dat De Jong in 1999 als potentiële verdachte is afgevallen en daarna nooit meer serieus is onderzocht. Zelfs niet toen zowel in 1999 als in 2006 bleek dat hij op essentiële punten had gelogen. Informatie op basis waarvan velen met mij de overtuiging baseren dat niet alleen de verkeerde vast zit en De Jong de moord heeft gepleegd, maar ook dat het OM noch in 1999, noch in 2003/2004, noch in 2006 naar de waarheid op zoek was.

³² Definitie van “gotspe”: Iemand die ervan verdacht wordt zijn vader en moeder vermoord te hebben en bij zijn laatste woord tijdens het proces de rechter clementie vraagt omdat hij wees is.

Niet alleen heb ik steeds vooraf het OM van alle informatie voorzien waarover ik beschikte, maar mijn optreden naar buiten toe, met o.a. uitspraken over De Jong, was steeds een reactie op het optreden van het OM, dat daarbij verre bleef van begrippen als 'eerlijk', 'objectief' en 'waarheidsvinding'. Juist omdat men als burger ten opzichte van een zo machtige instelling als het OM toch al in een veel zwakkere positie verkeert, zou het de positie van de burger ten opzichte van dit OM nog verder verzwakken als u mij toch zou veroordelen.³³

³³ Op 12 juli 2006 ontving ik een brief van de Officier van Justitie die meldde dat er een aanklacht wegens smaad was ontvangen. Vervolgens staat er dat een besluit of men mij ging vervolgen genomen zou worden na de afronding van extra onderzoek in het kader van het Oriënterend Vooronderzoek. Blijkbaar zou er een uitslag geweest kunnen zijn van dat extra onderzoek dat ervoor had gezorgd dat ik niet vervolgd zou worden. Maar hoe kan ik met terugwerkende kracht strafbaar worden op basis van een onderzoek dat nog gehouden moest worden. Waar geen rechter-commissaris aan te pas is gekomen en waarvan de resultaten niet openbaar zijn gemaakt.

9. Het algemeen belang in ruime zin geïnterpreteerd

In lid 3 van artikel 261 Sr staat de term ‘algemeen belang’ vermeld als een van de uitsluitende voorwaarden voor smaad. Dit begrip kan zowel ruim als beperkt geïnterpreteerd worden en in beide gevallen is het van toepassing op deze zaak en ook dat zou het een belangrijk onderdeel van uw oordeelsvorming en besluitvorming moeten zijn.

In het Kamerdebat naar aanleiding van het rapport van de Commissie Posthumus over de Schiedammer parkmoord werd door de minister van Justitie gesteld, dat wat er bij deze zaak was misgegaan, beschouwd kon worden als een betreurenswaardig **incident**.

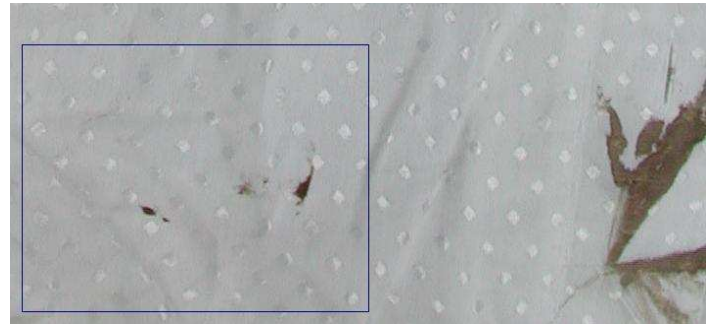
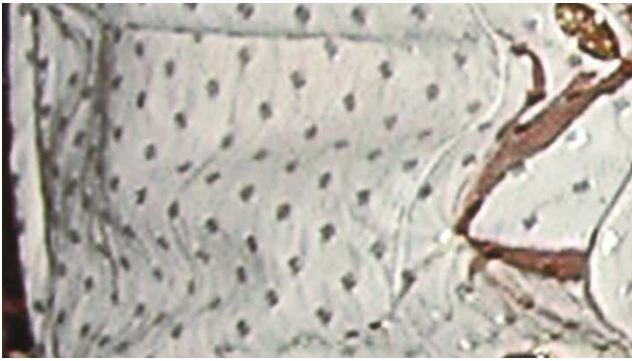
De studie van het complete dossier van de Deventer moordzaak (van 1999 tot en met nu) heeft plaatsgevonden met de hulp van een groot aantal burgers. Daarbij is ons gebleken dat de fouten die door recherche, OM, NFI en rechters bij de Schiedammer parkmoord zijn gemaakt ook – en ook nog meerdere malen – bij de Deventer moordzaak zijn gemaakt. Dus iets wat eind 2005 als ‘incident’ werd afgedaan blijkt tussen 1999 en 2007 bij de Deventer moordzaak op vele momenten en door diverse instanties ook te zijn voorgekomen. **Hier mag geconcludeerd worden dat er dus geen sprake is van een ‘incident’, maar van een ‘patroon’.** Zeker als daarbij ook nog andere spraakmakende zaken in aanmerking worden genomen, zoals die van Lucia de B. en Ina Post . Een patroon dat de basis van onze rechtsstaat ernstig aantast! En aan die basis staat datgene wat professor Derksen de ‘mega-manco’s’ van het OM noemt.

Zonder uitpuittend te willen zijn noem ik hier – zoals gezegd – een aantal voorbeelden. In productie P30 treft u een uitgebreidere opsomming aan met meer dan 100 voorbeelden, die ook niet eens volledig genoemd kan worden. Een opsomming die bij iedereen die werkzaam is bij recherche, NFI, OM en rechterlijke macht het schaamrood naar de kaken zou moeten doen stijgen: ³⁴

- Er heeft geen reconstructie van de moord plaatsgevonden waardoor het niet is opgevallen dat het slachtoffer versleept is voordat de messteken geplaatst zijn toegebracht.
- Het bolletjespatroon in bloed dat op de verschillende plekken op de blouse te zien is, is noch opgevallen, noch onderzocht. Het was een belangrijke aanwijzing dat de dader handschoenen aan had en gevoeld heeft waar hij moest steken.
- Op de blouse van het slachtoffer zijn na het aantreffen op de plaats delict, door onprofessionele behandeling op diverse plekken nieuwe bloed- en andere vlekken terechtgekomen.
- De blouse van de weduwe is in natte staat direct na de sectie in een zak gepropt en daarin, in de daaropvolgende weken, opgedroogd. In een later stadium is de blouse driemaal dubbelgevouwen in een kartonnen doos opgeborgen.

³⁴ En vervolgens zou moeten leiden tot een actieplan om te zorgen voor bijscholing en een betere opleiding. En ook tot een open en transparante klachtenprocedure, inclusief een onafhankelijke *Review Commissie*, want dat is de beste garantie dat er echt iets verandert. Zoals ook *de Volkskrant* op 3 november jl. in een commentaar stelt.

- Er is een geurproef uitgevoerd op het mes waarbij de politieambtenaren de proef zodanig hebben uitgevoerd, dat de kans groot was dat de hond het mes aan de verdachte koppelde, zonder dat die verdachte werkelijk het mes ooit aangeraakt zou kunnen hebben.
- Diverse onderzoeken die Louwes als dader hadden kunnen uitsluiten, zoals een Timing Advance Analyse, zijn niet uitgevoerd.
- De officier van justitie loog bij de rechter in Zwolle over het alibi van De Jong.
- De rechters in Arnhem veroordeelden Louwes tot twaalf jaar op basis van een mes dat het moordwapen niet was.
- Nadat Louwes door de Hoge Raad op vrije voeten werd gesteld, schreef de officier van Justitie een vertrouwelijke notitie, waaruit bleek dat ze absoluut niet van plan was om nu het onderzoek te verleggen naar De Jong, integendeel.
- Het NFI heeft in 2003, voordat de blouse gebruikt werd voor DNA onderzoek, een serie handelingen met de blouse verricht, die in strijd waren met hun eigen voorschriften, en die de blouse onbruikbaar maakten voor de analyse die er vervolgens op is uitgevoerd.³⁵ Een onbruikbaarheid die feitelijk reeds bestond door de mishandeling van de blouse in de vier voorafgaande jaren.
- Bij het oriënterend vooronderzoek heeft het OM in zijn persbericht o.a. gelogen over het feit dat het nieuwe alibi van De Jong en zijn vriendin niet klopte, door te verzwijgen dat dit alibi niet door telefoongegevens werd ondersteund. Uit de telefoongegevens bleek dat zij nog thuis was, toen zij volgens haar eigen zeggen al in de stad was, samen met haar vriend.
- De technische recherche heeft aantoonbaar gelogen in een proces-verbaal waarbij men de 'chain of custody' beschreef. In werkelijkheid is de blouse van de weduwe een behoorlijke tijd zoek geweest.
- Diverse belangrijke getuigen die zich naar aanleiding van het oriënterend vooronderzoek hadden gemeld, werden niet ondervraagd. De twee getuigen die wel ondervraagd werden en met hun getuigenis diametraal tegenover de lezing van het OM stonden, werden als onbetrouwbaar gekwalificeerd.
- Het tactisch journaal dat aan de rechters van Den Bosch is overgedragen is op cruciale onderdelen aangepast. Er zijn belangrijke stukken uit verwijderd en andere delen zijn aangepast.

Bovenstaande is dus slechts een selectie uit het totale overzicht. Dat overzicht treft u aan in productie P31. Het omvat meer dan 100 punten.

Als iemand die aan de universiteit is opgeleid als wetenschappelijk onderzoeker, weet ik dat als je slecht onderzoek uitvoert en/of je basismateriaal slecht is, je conclusies per definitie ondermaats zijn. En dat als

³⁵ zie NFI "Forensisch onderzoek en bewijswaarde van biologische contactsporen"- veiligstellen en bewaren van stukken van overtuiging-, (Productie P31).

je het onderzoek nogmaals zou uitvoeren, maar dan goed, de resultaten heel anders zouden kunnen zijn.

Maar dat geldt blijkbaar niet voor het OM of rechters in Nederland, wanneer zij op basis van gênant slecht uitgevoerd onderzoek, er toch in slagen iemand tot 12 jaar gevangenisstraf te veroordelen.

Ik volsta ermee te verwijzen naar de uitspraken van professor Dan Krane, een groot Amerikaans DNA-deskundige, in de KRO Reporter-uitzending van 1 november jl. over de Deventer moordzaak. U treft hem aan op de DVD en als men er naar kijkt en zijn argumenten hoort dan beseft men goed dat de veroordeling van Ernest Louwes door het hof van Den Bosch in 2004 op basis van het DNA, een even grote gerechtelijke dwaling is geweest als de veroordeling van Ernest Louwes door het hof van Arnhem in 2000, op basis van een vervalste geurproef en een mes dat het moordwapen niet was.

Hoe ver is een rechtsstaat gedaald, als het dezelfde persoon twee keer overkomt om met dit soort bewijs tot twaalf jaar gevangenis te worden veroordeeld?

Net zover gedaald als dat eind van de 19^e eeuw in Frankrijk het geval was, met de veroordeling tot levenslang van Dreyfus alsmede de veroordeling van Zola omdat hij daar tegen in opstand kwam.

Wat sluit beter aan bij het woord ‘algemeen belang’ dan een goed functionerende rechtsstaat?

De blunders van de recherche en het OM, het slechte en partijdige werk van het NFI, het nalaten van het doen van onderzoek dat Ernest Louwes had vrijgepleit en het consequent weigeren diepgaand onderzoek te doen naar de heer De Jong, het vervalsen van documenten en het liegen door bepaalde leden van de recherche en het OM: door deze hele reeks van gebreken, nalatigheden en onwaarheden is men erin geslaagd tot twee keer toe, en met verschillend bewijs, Ernest Louwes in de gevangenis te krijgen en te houden.

Rechters hebben deze fouten niet gecorrigeerd, evenmin als ze dat gedaan hebben bij de Schiedammer parkmoord.

Het is noodzakelijk dit falen van de verschillende geledingen in de justitiële keten in de publiciteit te brengen en te houden, om te voorkomen dat men denkt dat de blunders in de Schiedammer parkmoord slechts een incident waren. Want als die fictie standhoudt, worden niet de hoognodige stappen genomen om te zorgen dat Nederland echt een rechtsstaat blijft. Iets wat helaas ik en vele anderen door de gebeurtenissen rondom de Deventer moordzaak nu ernstig betwijfelen.

Was er maar een onafhankelijke commissie die deze misstanden onderzoekt als er duidelijke aanwijzingen zijn dat het OM haar opdracht tot eerlijke en objectieve waarheidsvinding ernstig heeft geschonden. Want als die er was geweest, dan had ik niet hoeven doen wat ik heb gemeend te moeten doen.

===

Daarbij is het ook van belang te beseffen dat het niet gaat om een willekeurig persoon die ik aan de moord koppel. Het betreft iemand die samen met zijn vriendin bij de verhoren kort na de moord op een aantal cruciale punten de waarheid ernstig geweld heeft aangedaan (zie productie P32). Hij werd gehoord omdat hij degene was die het meest contact had met het slachtoffer. Door de valse informatie die hij al bij zijn eerste verhoor – samen met zijn vriendin – o.a. heeft gegeven over zijn activiteiten op de avond van de moord en over zijn aankoop van een Global Magneetstrip, heeft hij het onderzoek ernstig gehinderd en de rechercheurs op het verkeerde been gezet. Als hij immers, zoals beiden in 2006 verklaarden, de avond van de moord inderdaad op de soos was geweest, had de recherche daar toen onderzoek naar kunnen doen en kunnen vaststellen of dat wel of niet waar was. (Inmiddels weten we dat dit niet waar was.)

En in 1999 hebben beiden, ook los van elkaar verklaard dat De Jong op 25-9-1999 een Global Magneetstrip had gekocht. Omdat de winkel gezegd heeft dat dit niet waar kan zijn, verklaren ze inmiddels dat het toch een mes is geweest (pagina 30 van het procesdossier)!

Door over zoiets belangrijks, kort na de moord op iemand die je blijkbaar als je moeder beschouwt, samen met je vriendin onwaarheid te spreken, in een situatie waarin je ook zelf onderzocht wordt als de mogelijke moordenaar (je hebt zelfs de cautie voorgelezen gekregen), schep jezelf het risico dat je gezien kan worden als de dader. En als je dan zelf zonder enige noodzaak in een televisieprogramma in 2001 uitlatingen doet over de moord, dan heb je ook vrijwillig afstand gedaan van je anonimiteit. Een anonimiteit die in ieder geval betrekkelijk was, omdat er al – zoals eerder betoogd – een publiek debat over de Deventer moordzaak, en op een gegeven moment ook over de rol van De Jong en diens vriendin, werd gevoerd.

Juist rechters moeten beseffen hoe belangrijk het is dat zij er op kunnen vertrouwen dat recherche, OM en deskundigen van het NFI eerlijk en objectief aan waarheidsvinding doen. Als die instanties dat in ernstige mate nalaten, ondergraven ze niet alleen de rechtsstaat maar loopt u als rechter het risico daar ongewild ook in betrokken raken door een onschuldige tot een lange gevangenisstraf te veroordelen.

Het is dus niet alleen in het algemeen belang dat ik mij samen met andere burgers zo over deze zaak heb uitgelaten en alle bevindingen openbaar heb gemaakt. Ons optreden heeft tevens tot doel dat u en uw collega's minder kans lopen om door het OM en het NFI te worden misleid. Zodat het risico een onjuist vonnis te vellen wordt verminderd.

10. Het algemeen belang in een meer beperkte zin geïnterpreteerd

Het voorgaande geldt ook als 'algemeen belang' in een wat beperkter zin wordt geïnterpreteerd.

Stel dat het nu 2004 was. En ik had mij tussen 2003 en 2004 in het openbaar op dezelfde manier over Kees B. en Wik H. geuit zoals nu over Louwes en De Jong. Stel verder dat ik op 12 september 2004³⁶ voor uw rechtbank had gestaan, betreffende smaad ten opzichte van Wik H.

Ik zou mij dan bij die fictieve rechtszaak ten aanzien van het algemeen belang beroepen hebben op het feit dat er vele aanwijzingen waren dat Kees B. niet de moordenaar was en Wik H. wel. En dat er door recherche, NFI en OM veel fouten waren gemaakt en zelfs tegenover de rechter was gelogen. En last but not least: dat ik bang was dat Wik H. wederom in de fout zou zijn gegaan en andere kinderen tot slachtoffer had kunnen maken. Ook dan zou er sprake zijn geweest van een groot algemeen belang.

Het voorkomen dat een onschuldige van zijn vrijheid beroofd zou blijven en dat een kindermoordenaar nog een keer kon toeslaan.

En als u mij dan toen als rechtbank veroordeeld zou hebben wegens overtreding van artikel 261 Wetboek van Strafrecht, dan denk ik dat u zich achteraf net zo zou hebben moeten geschaamd als de rechters die Kees B. tot twee keer toe hebben veroordeeld en de rechters die in 2000 in Arnhem Ernest Louwes hebben veroordeeld, op een mes dat het moordwapen niet was geweest en na een vervalste geurproef.

Daarom moet, kan en wil ik niet anders dan uitleggen waarom, ook als het algemene belang in **deze zin** wordt geïnterpreteerd, het derde lid van artikel 261 Wetboek van Strafrecht mij van strafbaarheid vrijwaart.

Ik vraag u echt niet om op basis van wat ik u presenteer, uit te spreken dat De Jong tot 18 jaar met TBS veroordeeld moet worden. Op die manier hoeft u niet de Deventer moordzaak over te doen. Dat kan en mag ook niet op deze plaats. Maar ik vraag u wel mijn bewijsvoering aan te horen, op basis waarvan ik de overtuiging heb gekregen dat De Jong deze gruwelijke moord heeft gepleegd en het dus in het algemeen belang is om hem achter de tralies te krijgen. Want dat vormt een belangrijk onderdeel van mijn verdediging: dat ik terecht aanspraak maak op lid 3 van art 261 Sr.

Uit het dossier blijkt dat in februari 2000 de rechter-commissaris stelt dat de dader toch wel een ernstige psychische stoornis moet hebben. En zij had gelijk. De moord was niet alleen gruwelijk, maar heeft ook een aantal facetten die deze moord uniek maken:

De weduwe is nadat ze een klap op haar achterhoofd had gekregen, gewurgd door een dader die toen hij op haar sprong vele van haar ribben heeft gebroken. Daarna heeft hij haar verslept tot onder het schilderij van haar overleden man. Aldaar heeft hij vervolgens zeven keer in haar hart gestoken, terwijl hij met een gehandschoende hand voelde naar de tussenribruimten.

³⁶ 12 september 2004 is niet een willekeurige datum. Enkele dagen daarvoor had de Hoge Raad het herzieningsverzoek van Kees B. afgewezen. Zonder dat de buitenwacht het wist, zat Wik H. echter al enkele weken vast doordat hij was gearresteerd in verband met een nieuwe zaak, maar hij had begin augustus 2004 al de moord op Nienke bekend. Pas op 17 september 2004 maakte het OM bekend nader onderzoek te gaan doen en (sic) begin december 2004 werd Kees B. vrijgelaten.

Zou het eerste deel van de aanval nog kunnen worden gezien als een ongeremde driftaanval, of wellicht ook een koelbloedige actie, het verslepen van het lichaam naar een plaats onder het schilderij en het daar – met overleg en met handschoenen aan – zeven keer in het hart steken, duidt op iets heel anders.

De combinatie van de twee fasen van deze moord is voor een profiler een goede aanwijzing voor de kenmerken van het type moordenaar dat bij deze moord past.³⁷

===

Inmiddels heb ik veel informatie verzameld over zowel Louwes als De Jong. Informatie die is gebaseerd op processen-verbaal en ondertekende getuigenverklaringen. Sommigen zijn wel door het OM gehoord, vele andere niet. Sommigen zijn in de openbaarheid getreden, anderen durfden dat niet. Ik heb toegezegd om hen anoniem te houden. Hun getekende verklaringen kan ik u desgewenst overleggen. Voor een deel bevinden ze zich al in 'Oordeel zelf'.

Alles wat ik nu aan informatie breng of waarover ik beschik, kan ik derhalve onderbouwen op basis van verklaringen, veelal afkomstig van meerdere mensen.

Stel dat we de volgende informatie aan 100 profilers in de wereld zouden voorleggen en hen zouden vragen: wie van de volgende twee personen past volgens u het best bij deze zo bijzondere moord? Daarbij dient men ook mee te nemen dat slechts een beperkt aantal mensen als dader in aanmerking kan komen, omdat de dader een goede bekende moet zijn geweest van de weduwe. Zij had de dader 's avonds immers zelf in haar woning toegelaten.

Louwes

Een fiscaal adviseur van 45 jaar. Vrouw en twee kinderen van 14 en 11 jaar, met wie hij een goede band heeft. Werkt hard en veel. Goede baan, goed salaris. Eigen huis met hypotheek. Geen verdere schulden. Eenvoudig leefpatroon. Iedere zomer naar de camping en heeft nog nooit gevlogen. Geen strafblad, drinkt geen alcohol.

Vanuit gezins-, familie-, vrienden- en klantenkring zijn geen bijzondere incidenten gemeld rondom het gedrag van Louwes. Noch is hij gewelddadig geweest ten opzichte van zijn gezinsleden, noch ten opzichte van de omgeving.

³⁷ Het onderzoeksteam uit 1999 heeft niet voor niets de profiler van de nationale recherche, Carlo Schippers, uitgenodigd om in eerste instantie overleg te hebben over De Jong. Hoewel enkele keren duidelijk aan het gesprek van 11 oktober 1999 om 13:15 uur met Schippers wordt gerefereerd, als voorbereiding op het uitgebreide verhoor van De Jong op 12 oktober, is een weergave van dat gesprek met Schippers nergens in het tactisch journaal terug te vinden. Er zijn sterke aanwijzingen dat dit verslag, samen met nog andere informatie in de richting van De Jong, door het OM uit de stukken is verwijderd.

Was enkele jaren de fiscaal adviseur van de weduwe en kwam in dat verband enkele keren per jaar bij haar op bezoek.

Is vlak voor de moord benoemd tot executeur-testamentair in haar nieuwe testament, dat tien dagen voor de moord door de weduwe werd veranderd. Hij was ook aangewezen als voorzitter van de stichting, die het grootste deel van het vermogen van de weduwe zou gaan beheren ten behoeve van de opvang van psychiatrische patiënten.

De Jong

Een werkloze sociëteitsbeheerder van 39 jaar. Zwaar dyslectisch. Ongehuwd, sinds enkele jaren samenwonend. Op twaalfjarige leeftijd het ouderlijk huis uitgezet wegens agressief optreden tegenover zijn moeder. Geen contact meer met ouders. Seksueel misbruikt op een internaat. Enkele jaren in de seksindustrie gewerkt. Vriendin uit het begin van de jaren negentig werkte als prostituee. Uitkeringsfraude gepleegd. Behandeld wegens driftaanvallen. Is vol zelfbeklag en/of driftig als hij dronken is, wat meerdere keren per week gebeurt. Slaapt met mes onder kussen en pistool op nachtkastje. Draagt mes in holster. Vertoont diverse paranoïde neigingen. Heeft sterke interesse in het occulte. Geen strafblad.

Was een beschermeling van de drie jaar daarvoor overleden echtgenoot van de weduwe.

Kwam met grote regelmaat over de vloer bij de weduwe, kreeg wekelijks een fors bedrag van haar. Beschouwde het echtpaar als zijn pleegouders. Stond met een legaat in het testament en had enkele dagen voor de moord gehoord dat het testament was veranderd. Had op de dag van de moord nogal wat gedronken.

Wie denkt u, zou door deze profilers gezien worden als de meest waarschijnlijke van deze twee personen die de moord heeft gepleegd?

Vanzelfsprekend De Jong.

Hij past in diverse opzichten veel duidelijker bij deze moord dan Louwes, alleen al wanneer gekeken wordt naar de modus operandi van de moord. Het verplaatsen van het slachtoffer en het toebrengen van de messteken wijzen evident meer in zijn richting.

Ook de combinatie van alcohol, driftaanvallen, de beschikbaarheid van een mes, de interesse in het occulte en het feit dat Louwes beduidend meer te verliezen had dan De Jong, zouden de profilers massaal in de richting van De Jong doen wijzen.

Nu betekent zo'n keuze van profilers vanzelfsprekend nog niet dat De Jong dan de moordenaar is en Louwes niet. Maar het betekent wel dat het researcheteam, dat de moord onderzocht onder leiding van het OM, uitputtend onderzoek had moeten doen naar de betrokkenheid van De Jong.

En daar is het bij deze zaak compleet misgelopen. In de eerste weken is er wel onderzoek gedaan naar De Jong. Een goede kennis van de weduwe is tot twee keer toe naar de politie gegaan en heeft haar vermoedens kenbaar gemaakt. Op 12 oktober 1999 is er een uitgebreid verhoor geweest, waarin hem ook de cautie is meegedeeld. Vanaf dat moment was De Jong dus in de ogen van de politie verdachte. Als je dat proces-verbaal leest en andere processen-verbaal uit die periode, dan kun je tot geen andere conclusie komen dan dat de politie op De Jong aan het inzoomen is. Iets dat ook uit de recente verklaring van een Deventer politiemann blijkt (Productie 13). Ervaren ex-rechercheurs die de stukken hebben gelezen noemen dit proces 'stapelen'. Eerst alle informatie verzamelen en analyseren. Dan oppakken en hem confronteren met de vele tegenstellingen tussen zijn eigen verklaringen en die van anderen.

Toch staakt het onderzoek naar De Jong de facto al rond 20 oktober 1999. Dat is het moment waarop Louwes in beeld komt als andere mogelijke verdachte. Blijkbaar is men er dan al snel van overtuigd dat het Louwes wel moet zijn, want vanaf dat moment doet men geen verder onderzoek meer naar De Jong. Begin november worden nog wel via de telefoonprovider de telefoongegevens van De Jong en zijn vriendin opgevraagd. Als dan blijkt dat de vriendin gelogen heeft, toen ze meldde dat De Jong vanaf 16:30 uur thuis was – hij had immers nog om 19.20 uur naar haar gebeld – was zelfs dat geen aanleiding meer om een nader gesprek met die vriendin en De Jong te voeren. Opmerkelijk en bizar.

Het beruchte mes en de gefalsificeerde geurproef op 30 november 1999 betekenden in feite dat ieder verder onderzoek werd gestaakt. Louwes moest het zijn en De Jong mocht het niet zijn. Een patroon dat feitelijk tot en met vandaag is volgehouden. Zelfs toen Louwes van de Hoge Raad op 1 juli 2003 naar huis mocht, was dat nog geen startpunt voor het OM om alsnog verder onderzoek naar De Jong te doen. Integendeel, zoals expliciet blijkt uit een geheime interne notitie van het OM uit oktober 2003³⁸.

Onderzoek dat echter door burgers is gedaan, ook lang voordat ik bij deze zaak betrokken ben geraakt, alsmede verklaringen van nieuwe getuigen, laten zien hoe onterecht het is geweest dat De Jong niet verder werd onderzocht. Deze informatie, gekoppeld aan hetgeen ik al heb aangegeven bij de informatie ten behoeve van een profiler, is de basis voor mijn mening over de betrokkenheid van De Jong bij de moord. In een aparte productie (P37) treft u daarvan die informatie in uitgebreide vorm, maar ik wil hier een aantal belangrijke elementen alvast vermelden.

- De Jong en zijn vriendin hebben niet alleen meerdere keren hun alibi veranderd. Ook het laatste alibi (“we waren vanaf ruim voor 20:00 uur de hele avond in de studentensoos”) blijkt een leugen te zijn, zoals blijkt uit de telefoongegevens van de huistelefoon.
- Interessant is dat zowel De Jong als zijn vriendin, los van elkaar en kort na de moord, blijkbaar de fout maken te melden dat ze thuis zijn geweest, terwijl ze veel later zeggen dat dit niet waar was. De Jong legde zijn verklaring af een dag voor zijn vriendin. Die verklaart later zich vergist te hebben. Hoe is het mogelijk dat De Jong een dag eerder precies dezelfde fout maakte als zijn vriendin een dag later, anders dan dat men samen een alibi heeft gefabriceerd?
- De verklaring van enkele dagen na de moord, dat hij op 25 september 1999 bij zijn vaste Global messenleverancier een magneetstrip gekocht zou hebben, blijkt door zijn leverancier voor onmogelijk te worden gehouden. Daarmee in 2006 geconfronteerd, meldt De Jong dan dat hij geen magneetstrip gekocht heeft. Maar waarom verklaarde Wittermans op 29 september 1999 dat De Jong een magneetstrip had gekocht (Productie P33)? En wordt er nu gesteld dat het toch een mes is geweest (procesdossier pagina 30)?
- De Jong ontkent periodiek geld van de weduwe ontvangen te hebben, terwijl twee getuigen die elkaar niet kennen, los van elkaar zeggen dat de weduwe dat wél deed. Een van die twee getuigen meldt bovendien dat, enkele weken voor de moord, de weduwe haar had verteld hier mee te willen stoppen.
- Tegelijk met de vondst van de weduwe werd in de tuin een anoniem briefje gevonden dat door diverse schrijfkundigen gekoppeld wordt aan de vriendin van De Jong. Dat is ook het geval met een ander anoniem briefje, dat een maand na de moord naar de politie werd gestuurd (Productie P34).
- Met een ex-vriendin had De Jong een dag na de moord, en een dag vóórdat de weduwe werd gevonden, een gesprek op een terras in de binnenstad van Deventer. Volgens deze getuige vertelde De Jong toen al dat de weduwe dood was. Ook zag zij een mes in een holster bij zijn laars. En hij vroeg haar om in Duitsland een in Nederland illegale luchtdrukrevolver voor hem te kopen, die een kopie was van een Walther van de Nederlandse politie. (Productie P35)

³⁸ Er staat letterlijk “de vraag is in hoeverre De Jong al dan niet alsnog als verdachte kan worden uitgesloten door middel van nader onderzoek”

- Op de dag van de moord spreekt een beheerder van de begraafplaats de weduwe, die hem vertelt bang te zijn voor een gesprek met De Jong in het kader van het veranderde testament, gezien zijn historie van driftaanvallen. (Productie P36)
- Een dag na de moord, maar wel een dag voordat het slachtoffer is gevonden, vertelt De Jong aan de beheerder dat de weduwe vermoord is. Die vertelt het ook door aan zijn werkgever. Beiden hebben dat in 2006 aan mij gemeld. Inmiddels zijn zij beiden vorige maand door de Hoge Raad gehoord.
- Op het lichaam van de weduwe zijn vijf messteken te zien. Dat was ook het aantal waar steeds van uit is gegaan. De beheerder zegt echter dat De Jong hem verteld heeft dat de weduwe met zeven steken is vermoord. De blouse van de weduwe toont aan dat er sprake is van zeven messteken. Dat wordt beaamd door een internist op basis van het sectierapport. Alleen de dader kon weten dat het om zeven steken ging.

Ook deze informatie is verre van compleet. In Productie P37 treft u een completer overzicht aan. Als u deze informatie koppelt aan datgene wat ik over De Jong schreef bij de informatie ten behoeve van de profiler, zou dat voldoende zijn voor ieder fatsoenlijk opsporingsapparaat om De Jong als verdachte te bestempelen en alles uit de kast te halen om nader onderzoek te verrichten. Maar er is geen huiszoeking gedaan, bij voorbeeld naar de messenverzameling en sporen op de kleren. Men is niet naar de studentensoos gegaan, waar zowel De Jong als zijn vriendin op donderdagavond vaak naar toe gingen. Men is niet naar de messenleverancier gegaan, om vast te stellen wat De Jong daar nu echt had aangeschaft.

Pas zes weken na de moord ging men er toe over de telefoongegevens op te vragen van De Jong en zijn vriendin. En toen die binnenkwamen, en men zeker wist dat de vriendin had gelogen toen ze haar vriend een alibi gaf, is daar vervolgens niets mee gedaan. Tegenstrijdigheden tussen verklaringen van De Jong zelf en die van andere getuigen zijn niet uitgediept, etc., etc. Ook is er in oktober 1999 geen geurproef uitgevoerd tussen het kort na de moord in Deventer gevonden mes en de geur van De Jong.

Waarom eigenlijk niet?

Omdat De Jong de moordenaar niet kon zijn?

Of omdat hij zo'n prima alibi had?

Of omdat hij, om welke reden dan ook, de dader niet *mocht* zijn?

In ieder geval heeft (ook in deze zaak) het OM evident geweigerd een alternatief scenario serieus te onderzoeken.

Wanneer u de televisieuitzending van 1 november jl. van *KRO-Reporter* heeft gezien en o.a. geluisterd heeft naar professor Dan Krane, een gerenommeerde Amerikaanse deskundige op het terrein van het DNA³⁹, dan kunt u niet anders dan beseffen dat de veroordeling van Louwes in 2004 op een vergelijkbaar onzinnig technisch bewijs heeft plaatsgevonden als in 2000 op basis van de geurproef. Ook het NFI redeneerde in 2004 naar een gewenste eindsituatie toe. Een doodzonde voor een forensisch onderzoeker.

Voorwaar toont dit aan in welke deplorabele staat zowel de kwaliteit van het werk van de recherche en het NFI verkeert, als die van het OM. En helaas is dat tot twee keer toe door een gerechtshof gesanctioneerd, op soortgelijke manier waarop twee gerechtelijke instanties Kees B. ten onrechte hebben veroordeeld.

Als ik zou willen kan ik nog enkele uren vullen met gedetailleerde informatie, die nóg meer laat zien dat Louwes onschuldig is, en die De Jong nóg sterker aan de moord koppelt. Ik zal dat niet verder doen. Maar vraagt u zich toch eens af, waarom vanaf 23 oktober 1999 De Jong nooit meer serieus als mogelijke dader is onderzocht, en welke invloed dat heeft gehad op de processen, zowel in 2000 als in 2004, en op de overtuiging van de rechters dat Louwes de dader is.

En welk effect denkt u dat dit heeft op burgers die zich in het dossier verdiepen?

³⁹ DVD toegevoegd

Wat moeten zij wel niet denken van een zodanig opererend OM en van rechters die dat via hun vonnissen sanctioneren?

Houd je dan in het belang van de rechtsstaat je mond? Of schreeuw je het in het belang van de rechtsstaat uit?

De informatie waarover ik beschik en die ik, transparant als ik ben, aan het OM heb gestuurd en via het internet beschikbaar heb gesteld, vormt voor mij de basis van mijn overtuiging dat Louwes onschuldig vastzit en dat De Jong de moordenaar is van de weduwe Wittenberg.

Juist doordat de opsporende instanties zo opzichtig hebben gefaald en zelfs zes jaar na de moord (begin 2006) De Jong nog steeds niet serieus als mogelijke dader wilden onderzoeken, was ik gedwongen op te treden zoals ik opgetreden ben. Iemand die een moord begaat zoals die op de weduwe Wittenberg is een wandelende tijdbom en kan dat nog een keer doen als hij dronken en boos is, terwijl hij altijd een mes binnen handbereik heeft.

Het algemeen belang, zoals bedoeld in het derde lid van art 261 Sr eist dit, omdat het de enige manier is om de onschuld van Louwes aan te tonen. Vanzelfsprekend is het in dat kader ook noodzakelijk om het opsporingsonderzoek in deze zaak kritisch te beschouwen, maar dat alleen is niet voldoende. Want een ondeugdelijk opsporingsonderzoek, wil niet a priori zeggen dat Louwes de dader niet is. Nee, daarvoor staat maar een weg open. En die weg is om aandacht te vestigen op het feit dat degene die het meest in aanmerking komt als schuldige zich op vrije voeten bevindt. Die weg werd na 2004 niet door de media ingeslagen, laat staan door het OM. Daarom voelde ik me als betrokken burger genoodzaakt zelf op onderzoek uit te gaan.

Ik besef dat mijn optreden onorthodox is, maar het was en is helaas bittere noodzaak. Want als het OM consequent weigert iemand die ernstig verdacht kan worden van een gruwelijke moord goed te onderzoeken, met alle risico van dien op herhaling, ontstaat een uitzonderingssituatie waarin een burger zich genoodzaakt ziet een dergelijke onorthodoxe stap te doen. Niet uit eigenbelang, maar juist in het algemeen belang, het belang van de rechtsstaat.

De conclusie moet dan ook zijn dat voor zover het voorgaande niet leidt tot een vrijspraak, in ieder geval een ontslag van alle rechtsvervolging op zijn plaats is, hetzij omdat het derde lid mij van strafbaarheid vrijwaart, hetzij omdat de rechter met enkele gerenommeerde juristen van oordeel is dat art. 261 Wetboek van Strafrecht in dit geval onverbindend moet worden verklaard wegens strijdigheid met art. 10 EVRM.

11. Ten slotte

In deze zaak gaat het om meer dan een juridisch debat over de vraag of er sprake is van smaadschrift. In deze zaak gaat het om meer dan alleen de vraag of ik moet worden veroordeeld en zo ja, welke straf daarbij passend is.

In deze zaak gaat het niet om een kwestie van gelijk of ongelijk, van winnen of verliezen.

In deze zaak gaat het zelfs niet om de vraag wie er schuldig is aan de moord op de weduwe Wittenberg.

Ik heb in mijn pleidooi uitvoerig betoogd waarom er op juridisch-technische gronden geen veroordeling kan en mag volgen. Daarbij zijn bij herhaling woorden als ‘recht op vrijheid van meningsuiting’ en ‘rechtsstaat’ gevallen. Grote woorden. Woorden die wat mij betreft ook de kern van de zaak raken.

In deze zaak gaat het namelijk wezenlijk over de positie van een burger in een rechtsstaat, waarbij de cruciale vraag is tot hoever een burger rechtens mag gaan in zijn streven om vermeend onrecht aan de kaak te stellen en te waarschuwen voor een loslopende moordenaar.

Mag een burger openlijk kritiek uiten op een rechterlijke uitspraak?

Wat is de status van burgeropsporing?

Hoe kan een burger aantonen dat een OM zijn eigen opdracht ernstig verzaakt en wat kan je daarna eigenlijk doen?

Mag een burger, na ampel onderzoek, als zijn mening te kennen geven dat iemand onterecht is veroordeeld en dat iemand anders schuldig is?

Wat is rechtens juist, wanneer er sprake is van botsing van grondrechten?

Hoe verhoudt zich het recht op vrijheid van meningsuiting tot het recht om gevrijwaard te blijven van reputatieroof?

En als alles overkoepelde vraag: waar ligt de grens van het recht op vrijheid van meningsuiting in een land dat pretendeert een rechtsstaat te zijn?

Het concept van een rechtsstaat wordt gekenmerkt door het feit dat de overheidsmacht aan banden wordt gelegd door het recht. Burgers moeten daartoe worden beschermd tegen willekeur. Een bescherming die haar belichaming vindt in het streven naar rechtseenheid en rechtszekerheid. Daarbij is het van groot belang te beseffen dat het recht meer is dan een systeem van wetten. Als de overheid haar macht structureel misbruikt, is er per definitie geen sprake van een rechtsstaat. En als het OM zijn opdracht tot eerlijke en objectieve waarheidsvinding verzaakt, is er sprake van structureel misbruik.

Voordat ik mij ging verdiepen in de Deventer moordzaak, ben ik er altijd voetstoots van uitgegaan dat het in Nederland wel ‘goed’ zat. Zoals bijna iedereen in Nederland met gepaste trots zal zeggen dat wij in een democratische rechtsstaat leven. Een staat waarin weliswaar incidenteel dingen mis gaan, maar die in de kern goed is, met een integere overheid, een grote persvrijheid en een rechterlijke macht die de toets der kritiek kan doorstaan. In zo’n staat is het hooguit nodig om een commissie in het leven te roepen die de rechtsstaat promoot, om de enkele criticaster te overtuigen en om de burger er van te doordringen in wat voor prachtig land wij leven.

Maar toen ik mij meer ging verdiepen in die zaak en toen ik zelf onderzoek ging doen, kwam ik er achter dat er in Nederland veel mis is. Erger nog: dat er structureel iets mis is en dat die weeffouten de fundamenteën van de rechtsstaat raken. En wel in zodanige mate, dat de vraag gerechtvaardigd is of ons land op die status nog aanspraak kan maken.

Dat heeft vele oorzaken. De tijden zijn veranderd en de rol van de overheid idem dito, zeker in een verzorgingsstaat als Nederland. De overheidsbemoëienis strekt zich over veel meer terreinen uit dan ongeveer honderd jaar geleden. Dat is gepaard gegaan met een proces van juridisering, waardoor een

ware wirwar van regelgeving is ontstaan. Er zijn nu zóveel regels dat het adagium dat een ieder geacht wordt de wet te kennen, lachwekkend aandoet. Burgers zijn bovendien mondiger geworden. Gezag is niet meer vanzelfsprekend, maar moet worden verdiend. De aard en omvang van de criminaliteit is ingrijpend veranderd.

In het bijzonder op het terrein van het strafrecht is dit alles ten koste gegaan van de rechtszekerheid. Termen als georganiseerde misdaad, terrorisme en witwassen hebben hun intrede gedaan. De behoefte aan meer en vooral ingrijpender opsporingsmethoden en dwangmiddelen is navenant gegroeid, terwijl het niveau van rechtsbescherming op zijn best gelijk is gebleven. Het slachtoffer van al deze ontwikkelingen is de burger. In plaats van bescherming tegen willekeur door wetgeving en rechtspraak, is er in toenemende mate sprake van ongebreidelde overheidsmacht door wetgeving. Wetgeving die juridisch-technisch vaak slecht in elkaar zit, door rechters in het land zeer divers wordt uitgelegd en de rechtszekerheid van burgers alleen maar aantast.

Zeker wanneer de overheid niet integer is en er sprake is van ongecontroleerde overheidsmacht. En dat is het geval. De afgelopen jaren is er, vooral door de wetgever, te vaak en te gretig naar het middel van het strafrecht gegrepen. Alsof dat een panacee is voor alle kwalen. De waarschuwing die aan de totstandkoming van de commissie Van Traa ten grondslag lag, is in de wind geslagen. In plaats van een halt toe te roepen aan het gebruik van allerlei onwettige opsporingsmethoden, en te analyseren of die methoden wel noodzakelijk zijn, heeft de wetgever ervoor gekozen om die methoden te legaliseren. Het OM mag deals maken met criminelen ('kroongetuigen') en vanaf 1 oktober 2007 zelfs straffen uitdelen. De mogelijkheden tot doorzoeking (huiszoeking) en afluisteren zijn verruimd, wat ik aan den lijve heb ondervonden. De ontnemingswetgeving is geïntroduceerd, waarbij vooral het OM, op basis van soms summiere vermoedens, vergaande maatregelen mag treffen (beslag leggen, huiszoeking). De anonieme getuige heeft zijn intrede gedaan.

Door deze en andere wettelijke ingrepen zijn de machtsverhoudingen in ons land ingrijpend veranderd. De rol van de strafrechter is teruggedrongen en politie en vooral het OM hebben het in toenemende mate voor het zeggen gekregen. Daaraan kleven, gelet op de veranderde criminaliteit, zeker voordelen. De keerzijde van de medaille is echter dat dergelijke machtsmiddelen kunnen worden misbruikt, zoals dat ook in het verleden het geval is geweest (Van Traa). En dat gevaar wordt alleen maar groter als politie en justitie niet worden gecontroleerd. Want waar macht niet wordt gecontroleerd, corrupteert zij.

Daarbij komt dat de opleiding van rechercheurs te wensen over laat, zoals o.a. door Harrie Timmerman (de klokkenluider in de zaak van de Schiedammer parkmoord) is aangetoond, de aansturing van de politie niet zelden plaatsvindt door onervaren officieren van Justitie waardoor men bij het OM de regie kwijt is, er bij politie en justitie sprake is van een tunnelvisie die ervoor zorgt dat wanneer het vizier eenmaal op een bepaalde persoon is gericht ook alle opsporingsactiviteiten in die richting worden geleid, hetgeen er weer toe kan leiden dat het opsporingsonderzoek te eenzijdig is en, mede door gebrek aan ervaring maar vooral door gebrek aan kennis, mank gaat aan fouten, doordat allerlei sporen over het hoofd worden gezien, onderzoekslijnen niet worden onderzocht etc. etc.

Het uiteindelijke resultaat is dat het OM, dat van oudsher op een blind vertrouwen mag rekenen en het procesdossier samenstelt, aan de zittingsrechter een eenzijdig samengestelde hoofdschotel presenteert. Dat dit tot onterechte veroordelingen kan leiden hebben recente voorbeelden zoals de al genoemde Schiedammer parkmoordzaak aangetoond, evenals het rapport van de Commissie Grimbergen.

Ik ben ervan overtuigd dat ook de Deventer moordzaak in dit rijtje thuishoort.⁴⁰

Door de wijze waarop het OM met mijn informatie is omgegaan en in de richting van de media is opgetreden, in relatie tot mijn activiteiten rondom de Deventer moordzaak, ben ik in de positie gekomen dat ik wel reactief diende op te treden.⁴¹

Als het OM zo opzichtig een reëel alternatief scenario weigert goed te onderzoeken, dan faalt het in zijn kerntaak. Met grote gevolgen: een onschuldige vast, een schuldige aan een gruwelijke moord vrij, met het risico van herhaling. En als rechters dat niet corrigeren, mede doordat zij door datzelfde OM hierover zijn misleid, dan is er niet alleen sprake van een situatie waarin een burger mag spreken, maar zelfs van een situatie waarin een burger MOET spreken.

Als dit niet een situatie is waarvoor lid 3 van artikel 261 Sr is geschreven, welke is dat dan nog wel?

Als dit niet precies een situatie is waarvoor het Europese verdrag voor de rechten van de mens geschreven is, waarvoor is het dan nog wel geschreven?

Wanneer een burger wordt verboden om kritiek te hebben op een rechterlijke uitspraak, wanneer een burger na langdurig en intensief onderzoek niet eerlijk en transparant mag zeggen wie hij voor schuldig houdt en hoezeer het OM is ontspoord, betekent dat een vrijbrief voor het OM en de echte nekslag voor de rechtsstaat.

Aan u om daarover te oordelen.

Waar macht ontspoord, moet de burger spreken.

Het delict 'smaad' is, voor wat ik heb ondernomen niet geschreven en zowel op juridisch-technische gronden als op rechtsfilosofische gronden dient hiervoor dan ook geen veroordeling te volgen.

Ik heb gezegd.

⁴⁰ Klachten hierover worden door het OM in de kiem gesmoord, aangiftes terzijde geschoven omdat het OM op dit punt rechter in eigen zaak is, en als er al een sepot volgt (want strafvervolgning van een lid van het OM door het OM is uitzonderlijk) dan heeft een klachtprocedure bij het hof in de regel weinig zin. Het OM heeft zelfs de arrogantie om in een recente persconferentie te zeggen dat het toch te zot voor woorden is om überhaupt maar te *denken* dat het OM welbewust onschuldige mensen in de gevangenis laat zitten. En het optreden van mr. Harm Brouwer in *Nova*, nadat het rapport van de Commissie Grimbergen uitkwam, liet ook zien hoe moeilijk het OM het heeft om echt onder ogen te zien wat er intern mis kan gaan.

⁴¹ Dat heeft zelfs begin februari 2007 tot een volledig ongefundeerde inval in mijn huis geleid, waarbij al mijn digitale informatie is meegenomen en gekopieerd, 1200 gigabyte. Foto's, video's, al mijn zakelijke en privécorrespondentie sinds 1980 staat nu bij de Nationale Recherche. Mijn complete dossier van deze zaak en de correspondentie met mijn advocaat. En al mijn gestuurde en ontvangen e-mails sinds 1995! En vandaag, negen maanden na die inval, heeft het OM nog steeds niet willen uitspreken dat ik geen verdachte meer ben in deze zaak.